

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2016-03-04
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 2033-07

SÖKANDE

SSAB EMEA AB (tid. SSAB Oxelösund AB), 556313-7933
613 80 Oxelösund

Ombud: Advokat [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till SSAB EMEA AB:s verksamhet i Oxelösund, prövotidsfrågor samt dispens enligt BAT-AEL 49 och alternativvärde enligt BAT-AEL 64 i tillämpliga BAT-slutsatser

AnläggningsID i miljöboken: 804
Koordinater (SWEREF99): N 6505607, E 623830

DOMSLUT

Prövotidsförordanden

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotidsförordnanden och fastställer slutliga villkor, förlänger prövotidsförordnanden, med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken, samt föreskriver delegation, avseende SSAB EMEA:s (nedan kallat SSAB eller bolaget) verksamhet i Oxelösund, enligt följande.

U1. Stoftutsläpp från Masugnar

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden för utsläpp till luft av stoft från masugn 2 och 4 och föreskriver följande.

Villkor:

Masugnar

13a. Täckning/tätning av rännor och huvar i tapphallen för masugn 2 ska finnas på plats innan masugn 2 återstartas.

Dok.Id 411582

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

U2. Utsläpp till vatten från masugnarnas gasreningssystem

Mark- och miljödomstolen skjuter upp avgörandet av frågan om villkor för utsläpp från masugnarnas vattenreningssystem under en förlängd provotid. Under provotiden ska följande utredningskrav gälla.

- U2. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten utreda möjligheterna till och kostnaderna för att begränsa utsläppen av kväve och zink.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrift fortsätta att gälla.

- P3. Föroreningsinnehållet i avdragsvatten som leds till recipienten från masugnarnas gasreningssystem får som riktvärde och månadsmedelvärde inte överstiga följande värden:

Zink:	1 mg/l
Bly:	0,2 mg/l
Fri cyanid:	0,1 mg/l
Suspenderade ämnen:	10 mg/l

U3. Stoft Stålverk

Frågan om slutliga villkor avseende stoftutsläpp från stålverket skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

- U3. Bolaget ska utvärdera effekten av de stoftbegränsande åtgärder som bolaget åtagit sig. Bolaget ska med utgångspunkt utvärderingen utreda behovet av och förutsättningarna för ytterligare stoftreducerande åtgärder (häribland ska alternativet med ett tredje filter beskrivas utförligare) inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för sådana åtgärder.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrifter fortsätta att gälla.

- P4. Utsläppsmängden av stoft från stålverket (LD-ugnens primär- och sekundär avsugning, LD-lanterninen och lanternin nr 760-8) får som riktvärde och årsmedelvärde motsvara högst 0,15 kg per ton stål samt som gränsvärde och årsmedelvärde högst 0,20 kg per ton stål.
- P5. Stoftemissionen från skrubbrar får som riktvärde inte överstiga 30 mg/m³ normal torr gas. För skrubbern i LD-konverterns gasreningssystem ska 50 mg/m³ normal torr gas gälla.

U4. Energi LD-gas

Frågan om slutliga villkor avseende omhändertagande av LD-gas skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

- U4. Bolaget ska genomföra kompletterande utredning beträffande möjligheterna att för energiutvinning omhänderta LD-gas i huvudsak enligt vad bolaget åtagit sig (se sidan 5 i bilaga A till aktbil. 84). Utredningen ska innefatta genomförandetid och återvinningsgrad för såväl alternativet med gasklocka som alternativet med LD-kamin.

U5. Svaveloxider och svavelväte

Frågan om slutliga villkor avseende utsläpp av svaveloxider och svavelväte skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

- U5. Bolaget ska utreda förutsättningarna för att reducera utsläppen av svaveloxider och svavelväte genom rening eller genom processinterna åtgärder eller genom en kombination av dessa. Utredningen ska omfatta kvantifiering av utsläppen samt möjligheterna att vidta utsläpps begränsande åtgärder, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för sådana åtgärder samt hur utsläppen ska kontrolleras.

Under prövotiden ska följande provisoriska föreskrifter gälla.

- P7. För att begränsa utsläppet av svaveltrioxid från svavelsyraverket ska ett filter vara installerat i anläggningen. För svaveltrioxid gäller ett utsläppsvärde av högst 0,2 kg per ton svavelsyra såsom medelvärde för år.
- P8. För utsläppet av svaveldioxid från svavelsyraverket ska gälla ett emissionsvärde av högst 10 kg per ton svavelsyra räknat som medelvärde för år.
- P9. Svavelvätehalten i renad koksugns gas får som riktvärde inte överstiga 0,6 g $\text{H}_2\text{S}/\text{m}^3$ som månadsmedelvärde.

U6. Kväveoxider

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden för utsläpp av *kväveoxider från koksverkets och varmapparaternas skorstenar* och föreskriver följande.

Villkor:

Koksverk och varmapparater

- 8c. Utsläpp till luft av kväveoxider (NO_x) uttryckta som kvävedioxid (NO_2) från koksverkets skorstenar, får som dygnsmedelvärde uppgå till högst 500 mg/Nm^3 vid 5 % O_2 . Villkoret skall kontrolleras genom kontinuerlig mätning.
- 8d. Utsläpp till luft av kväveoxider (NO_x) uttryckta som kvävedioxid (NO_2) från varmapparaternas skorstenar, får som dygnsmedelvärde uppgå till högst 100 mg/Nm^3 vid 3 % O_2 . Villkoret skall kontrolleras genom kontinuerlig mätning.

Frågan om slutliga villkor avseende *övriga utsläpp av kväveoxider* skjuts upp under ytterligare en prövotid. Under prövotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

- U6. Bolaget ska närmare utreda förutsättningarna för att med förbränningstekniska åtgärder reducera utsläppen av kväveoxider från processerna, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för sådana åtgärder.

U7. Totala utsläpp till luft

Frågan om slutliga villkor avseende det totala utsläppet till luft skjuts upp under ytterligare en prövotid. Under prövotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U7. Bolaget ska med avseende på det totala utsläppet till luft utvärdera effekten av de begränsningsåtgärder som bolaget åtagit sig

Under prövotiden ska följande provisoriska föreskrifter fortsätta att gälla.

P10. Det totala utsläppet av förorenande ämnen till luft från anläggningar och processer får som riktvärde per år uppgå till högst följande mängder.

Stoft	500 ton
Svaveldioxid	800 ton
Kväveoxider	800 ton
Zink	1,5 ton
Bly	0,15 ton
Kadmium	2 kg
Kvicksilver	5 kg
PAH	700 kg

U8. Totala utsläpp till vatten

Frågan om slutliga villkor avseende det totala utsläppet till vatten skjuts upp under ytterligare en prövotid. Under prövotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U8. Bolaget ska med avseende på det totala utsläppet till vatten utvärdera effekten av de begränsningsåtgärder som bolaget åtagit sig. I utredningen ska också ingå en beskrivning av hur utsläppet till vatten inverkar på möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormer för vatten samt hur kontroll av föreslagna villkor ska ske.

Under prövotiden ska följande provisoriska föreskrift gälla.

P11. Det totala utsläppet av vattenförorenande ämnen till Ålöfjärden får som riktvärde per år uppgå till högst följande mängder.

Tot. susp. material	50 ton
COD	50 ton
Ammoniumkväve	5 ton
Cyanid lättillgänglig	0,05 ton
Fosfor (fr. biol. rening)	0,2 ton
Zink	0,6 ton
Bly	0,05 ton
PAH	0,02 ton
pH (alla vatten)	6-9

U9. Sediment Ålöfjärden

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden avseende sedimentfrågor och föreskriver följande.

Villkor:

Förorenade områden

20a. Fortsatt kontroll avseende sediment i Ålöfjärden ska ske inom en utökad recipientkontroll med inriktning på avgränsning av förorenade sedimentområden, spridningsmönster från dessa och behov av skyddsåtgärder.

U10. Dagvatten

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden avseende dagvattenfrågor och föreskriver villkor med delegation, enligt följande.

Villkor:

Dagvatten

- 20b. SSAB ska genomföra en renovering av dagvattensystemet för färdigvarulagret norr om valsverket.
- 20c. SSAB ska för det fortsatta arbetet med utsläppsminskningar från dagvattensystemet inkomma med en plan till tillsynsmyndigheten för godkännande senast den 31 december varje år. Planen skall innehålla förslag till åtgärder och tid för genomförande.

Delegation:

Mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten att föreskriva de villkor som bedöms erforderliga med anledning av angivna redovisningar.

U11 och U12. Buller

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden avseende buller.

Samråd och redovisning

Samtliga fortsatta utredningar som föreskrivs ovan (U2, U3, U4, U5, U6, U7 och U8) ska bedrivas i samråd med tillsynsmyndigheten. Resultat av utredningarna ska, tillsammans med bolagets ställningstagande och eventuella förslag till villkor med anledning av utredningarna samt skäl för bolagets ställningstagande och förslag, redovisas till mark- och miljödomstolen senast den 31 december 2016.

Dispens och alternativvärde

Dispens BAT-AEL 49

Mark- och miljödomstolen medger dispens från utsläppsvärdet enligt BAT-AEL 49 avseende utsläpp av stoft från koksugnsundereldning. Dispensen gäller till den 1 januari 2021. Dispensen förenas med följande

Villkor:

Koksverk och varmapparater

- 8e. Utsläppet av stoft från koksugnsundereldning får som årsmedelvärden uppgå till högst 38 mg/Nm³ vid 5 % O₂-halt när samtliga ugnar tillhörande en skorsten eldas med 100 % blandgas och högst 106 mg/Nm³ vid 5 % O₂-halt när en eller flera ugnar tillhörande en skorsten eldas med 100 % koksgas.

Alternativvärde BAT-AEL 64

Mark- och miljödomstolen fastställer att bolaget, som alternativvärde, ska innehålla den utsläppsnivå som gäller för bolagets verksamhet enligt BAT-AEL 64 baserat på mätningar av stoft i varmapparaternas rökgaser.

Verkställighetsförordnande

Den medgivna dispensen från utsläppsvärdet enligt BAT-AEL 49 avseende stoft från koksugnsundereldning ska gälla utan hinder av att denna dom inte har vunnit laga kraft.

TIDIGARE PRÖVNING

Mark och miljödomstolen (tidigare miljödomstolen) lämnade i deldom den 15 november 2007 SSAB tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid bolagets anläggningar i Oxelösund.

I domen förordnade domstolen om villkor samt uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter.

Mark- och miljödomstolen har därefter meddelat deldomar efter det att prövotidsredovisningar inkommit till domstolen. Den deldom som är relevant för de nu aktuella prövotidsfrågorna är deldomen den 2 september 2011 vari domstolen med stöd av 22 kap. 27 § första stycket miljöbalken förordnade om förlängt prövotidsförfarande och provisoriska föreskrifter enligt följande.

MasugnarStoftutsläpp

Frågan om slutliga villkor avseende stoft från masugnarna 2 och 4 skjuts upp under ytterligare en prövotid. Under prövotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U1. Bolaget ska utvärdera effekten av de åtgärder avseende tätning av huvar och rännen m.m., som bolaget åtagit sig (se bilaga A till aktbil. 84). I utvärderingen ska ingå att, vid eventuella driftstörningar som kan påverka stoftutsläppen, dokumentera tidpunkt för driftstörningen, driftstörningens varaktighet och en uppskattning av stoftutsläppen under störningen. Bolaget ska utifrån utvärderingen utreda behovet av och förutsättningarna för ytterligare stoftreducerande åtgärder, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för dessa.

Under prövotiden ska följande provisoriska föreskrift gälla.

P2. Det totala utsläppet av stoft från smältverksamheten i masugnarna 2 och 4 (tapphål, torpedofyllning, fyllning av slaggrutor samt tapphallarnas lanterniner o.d.) får som årsmedeltal motsvara högst 0,07 kg per ton råjärn.

P2a. Målsättningen vid renoveringen av tapphallsfiltret ska vara att det klarar <5 mg stoft/Nm³.

Utsläpp till vatten från masugnarnas gasreningssystem

Frågan om eventuella villkor avseende toxicitet, bioackumulerbarhet och persistens i utgående vatten från masugnarnas gasreningssystem skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U2. Bolaget ska undersöka toxiska, bioackumulerbara och persistenta effekter i vatten från masugnarnas gasreningssystem. Bolaget ska utifrån resultatet av undersökningen utreda behovet av och förutsättningarna för begränsningsåtgärder avseende sådana effekter, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för sådana åtgärder.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrifter fortsätta att gälla.

P3. Föroreningsinnehållet i avdragsvatten som leds till recipienten från masugnarnas gasreningssystem får som riktvärde och månadsmedelvärde inte överstiga följande värden:

Zink:	1 mg/l
Bly:	0,2 mg/l
Fri cyanid:	0,1 mg/l
Suspenderade ämnen:	10 mg/l

Stålverk

Stoftutsläpp

Frågan om slutliga villkor avseende stoftutsläpp från stålverket skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U3. Bolaget ska utvärdera effekten av de stoftbegränsande åtgärder som bolaget åtagit sig. Bolaget ska med utgångspunkt utvärderingen utreda behovet av och

förutsättningarna för ytterligare stoftreducerande åtgärder, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för sådana åtgärder.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrifter fortsätta att gälla.

P4. Utsläppsmängden av stoft från stålverket (LD-ugnens primär- och sekundär avslugning, LD-lanterninen och lanternin nr 760-8) får som riktvärde och årsmedelvärde motsvara högst 0,15 kg per ton stål samt som gränsvärde och årsmedelvärde högst 0,20 kg per ton stål.

P5. Stoftemissionen från skrubbrar får som riktvärde inte överstiga 30 mg/m³ normal torr gas. För skrubbern i LD-konverterns gasreningssystem ska 50 mg/m³ normal torr gas gälla.

Energi

Frågan om slutliga villkor avseende omhändertagande av LD-gas skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U4. Bolaget ska genomföra kompletterande utredning beträffande möjligheterna att för energiutvinning omhänderta LD-gas i huvudsak enligt vad bolaget åtagit sig (se sidan 5 i bilaga A till aktbil. 84).

Svaveloxider och svavelväte

Frågan om slutliga villkor avseende utsläpp av svaveloxider och svavelväte skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U5. Bolaget ska utreda förutsättningarna för att reducera utsläppen av svaveloxider och svavelväte genom rening eller genom processinterna åtgärder eller genom en kombination av dessa. Utredningen ska omfatta kvantifiering av utsläppen samt möjligheterna att vidta utsläppsbegränsande åtgärder, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för sådana åtgärder.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrifter fortsätta att gälla.

P7. För att begränsa utsläppet av svaveltrioxid från svavelsyraverket ska ett filter vara installerat i anläggningen. För svaveltrioxid gäller ett utsläppsvärde av högst 0,2 kg per ton svavelsyra såsom medelvärde för år.

P8. För utsläppet av svaveldioxid från svavelsyraverket ska gälla ett emissionsvärde av högst 3 kg per ton svavelsyra räknat som medelvärde för år.

P9. Svavelvätehalten i renad koksugngas får som riktvärde inte överstiga 0,6 g H₂S/m³ som månadsmedelvärde.

Kväveoxider

Frågan om slutliga villkor avseende utsläpp av kväveoxider från processerna skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U6. Bolaget ska närmare utreda förutsättningarna för att med förbränningstekniska åtgärder reducera utsläppen av kväveoxider från processerna, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för sådana åtgärder.

Totala utsläppet till luft

Frågan om slutliga villkor avseende det totala utsläppet till luft skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U7. Bolaget ska med avseende på det totala utsläppet till luft utvärdera effekten av de begränsningsåtgärder som bolaget åtagit sig.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrifter fortsätta att gälla.

P10. Det totala utsläppet av förorenande ämnen till luft från anläggningar och processer får som riktvärde per år uppgå till högst följande mängder.

Stoft	500 ton
Svaveldioxid	800 ton
Kväveoxider	800 ton
Zink	1,5 ton
Bly	0,15 ton
Kadmium	2 kg

Kvicksilver	5 kg
PAH	700 kg

Totala utsläppet till vatten

Frågan om slutliga villkor avseende det totala utsläppet till vatten skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U8. Bolaget ska med avseende på det totala utsläppet till vatten utvärdera effekten av de begränsningsåtgärder som bolaget åtagit sig.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrifter fortsätta att gälla.

P11. Det totala utsläppet av vattenförorenande ämnen till Ålöfjärden får som riktvärde per år uppgå till högst följande mängder:

Tot. susp. material	50 ton
COD	50 ton
Olja/fett	5 ton
Ammoniumkväve	5 ton
Cyanid lättillgänglig	0,05 ton
Fosfor (fr. biol. rening)	0,2 ton
Zink	0,6 ton
Bly	0,05 ton
PAH	0,02 ton
pH (alla vatten)	6-9

Sedimentfrågor och dagvattenSedimentfrågor

Frågan om eventuella villkor avseende sediment i Ålöfjärden skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U9. Bolaget ska utifrån den tidigare redovisade utredningen ytterligare belysa och dra slutsatser om hur vattenströmmar, bioturbation och resuspension påverkar sedimenten specifikt i Ålöfjärden.

Dagvatten

Frågan om eventuella villkor avseende utsläpp av dagvatten skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U10. Bolaget ska utveckla dagvattenutredningen med inriktning mot att ta fram förslag på utsläppsbegränsande åtgärder, inklusive förväntade utsläppsminskningar och kostnader för åtgärderna.

Buller från provberedning och hall 9 och 10

Frågan om eventuella villkor avseende buller från provberedning och hall 9 och 10 skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U11. Bolaget ska, avseende verksamheten vid provberedning och hall 9 och 10, utreda förutsättningarna för att vidta ytterligare bullerbegränsande åtgärder, inklusive förväntade bullerminskningar och kostnader för sådana åtgärder.

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrift fortsätta att gälla.

P12. Bullret från Härdlinje 2 och sorteringsterminalen skall begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån på grund av dessa anläggningar vid intilliggande fritidsbebyggelsen under måndag – lördag dagtid ej överstiger 40 dB(A) samt 35 dB(A) övrig tid, dessutom får den momentana ljudnivån nattetid ej överstiga 50 dB(A). Angivna värden utgör riktvärden.

Buller m.m. från skrothantering

Frågan om slutliga villkor avseende buller m.m. från skrothanteringen stålverket skjuts upp under ytterligare en provotid. Under provotiden ska bolaget genomföra ytterligare utredning enligt följande.

U12. Bolaget ska närmare utreda kostnader och effekter av inomhusalternativet jämfört med den av bolaget planerade samlade skrothanteringen utomhus med de skyddsåtgärder som är möjliga vid ett sådant utomhusalternativ.

Samråd och redovisning

Samtliga utredningar som föreskrivs ovan (U1-U12) ska bedrivas i samråd med tillsynsmyndigheten. Resultat av utredningarna ska, tillsammans med bolagets ställningstagande och eventuella förslag till villkor med anledning av utredningarna samt skäl för bolagets ställningstagande och förslag, redovisas till mark- och miljödomstolen senast den 31 december 2012.

PRÖVOTIDSUTREDNINGAR M.M.

SSAB har till mark- och miljödomstolen redovisat resultat av provotidsutredningar tillsammans med bolagets ställningstagande och förslag till villkor med anledning av utredningarna. Bolaget har därtill framställt yrkanden om dispens från utsläppsvärde enligt BAT-AEL 49 i tillämpliga BAT-slutsatser samt alternativvärde enligt BAT-AEL 64. Bolagets slutsatser och yrkanden m.m. med anledning av genomförda provotidsutredningar samt sin inställning och yrkanden när det gäller dispens och alternativvärde avseende BAT-AEL-värdena, kan sammanfattas enligt följande (i huvudsak enligt aktbilaga 205).

U1. Stoftutsläpp från Masugnar

SSAB har yrkat om att mark- och miljödomstolen ska avsluta provotiden för utsläpp till luft av stoft från masugn 2 och 4. Bolaget anser att provotiden kan avslutas med följande villkor:

- Täckning/tätning av rännor och huvar i tapphallen för masugn 2 ska finnas på plats innan masugn 2 återstartas.

Bolaget har delat länsstyrelsens uppfattning att den provisoriska föreskriften P2 kan tas bort samt att den provisoriska föreskriften P2a kan ingå i befintligt villkor 29.

Vad angår Naturvårdsverkets synpunkt att kvarstående delar av utredningsförordnandet U1 ska slutföras anser sig bolaget ha svarat på denna i tidigare utredning (spolning med kvävgas vid tappning), se dokument, "Prövotidsutredning: Utredning avseende förutsättningar för att reducera stoftutsläpp från smältverksamheten i masugn 2 och 4, sid. 9".

Naturvårdsverket har efterfrågat stoftets metallinnehåll. Utredningsvillkoren för provotidsförordnandet U1 omfattar inte karaktärisering av stoftets metallinnehåll. Övervakning av stoftets metallinnehåll sker redan under provotidsförordnandet avseende totala utsläppet till luft, U7. Bolaget anser att denna övervakning även i fortsättningen ska omfattas av provotidsförordnandet U7.

Tillhörande utredningsvillkor i provotidsförordnandet U1 gäller för stoftutsläpp och är inte kopplade till någon specifik fraktion av stoftpartiklar. Bolaget vidhåller att fokus i utredningen även fortsättningsvis skall gälla för reduktion av totalt stoft. Naturvårdsverkets föreslagna redovisning som avser andel PM₁₀ och PM_{2,5} i stoftet är inte en del av utredningsvillkoren och bör därmed inte omfattas av provotidsförordnandet U1.

Utsläppspunkter för masugnarnas smältverksamhet finns redovisad i bilaga 2 till aktbilaga 138. Mätpunkterna finns även redovisade i bolagets kontrollprogram. I kontrollprogrammet redovisas också övriga utsläppspunkter från masugnarna, (bunkerhus och kolinjektion). Dessa utsläppspunkter tillhör inte masugnarnas smältverksamhet och ingår därmed inte i utredningsvillkoret för provotidsförordnandet U1.

Vad gäller spridningsberäkning så anser bolaget att detta inte ska utföras. En spridningsberäkning är redan genomförd med två masugnar i drift (2006). För tillfället finns endast en masugn i drift men bolaget har för avsikt att fortsätta drift med två masugnar när marknadsläget ger utrymme för detta. En uppdaterad spridningsberäkning tillför inte någon relevant information, utan istället riskerar en sådan ge missvisande data med endast en masugn i drift.

I fråga om varför partikelstorlek $PM_{2,5}$ och PM_{10} hos stoftutsläpp inte bör kontrolleras eller omfattas av villkor tillägger bolaget följande.

1. I Oxelösund understiger mätresultaten miljö kvalitetsnormen för både PM_{10} och $PM_{2,5}$. Eftersom resultaten från kontrollerna inte visar på några överskridanden i närområdet, finns ingen anledning till ytterligare kontroll av partikelstorlek.
2. Det finns olika mätmetoder för partikelstorlek beroende på vilken halt som förekommer i rökgasen. Den metod Naturvårdsverket hänvisat till och som redovisats av Metlab på Jernkontorets temadag är SS-EN ISO 23219: 2009. Denna metod skall enligt uppgift lämpa sig för halter $<40 \text{ mg/Nm}^3$. Vad som är oklart med metoden är med vilken mätosäkerhet partikelbestämningen är förenad med. SSAB Oxelösund har gett i uppdrag till mätkonsult "Energi & Miljö Controller AB" att redovisa mätosäkerheten för SS-EN ISO 23219: 2009. Energi & Miljö Controller har i sin tur varit i kontakt med Metlab, SP, samt Dekati (instrumentleverantör $PM_{2,5}$ och PM_{10}). Ingen av de tillfrågade har kunnat lämna information som klarlägger vilken mätosäkerhet som föreligger när andelen av olika partikelstorlekar skall bestämmas.

Med hänvisning till det nyssnämnda anser SSAB att det inte finns någon anledning att kontrollera partikelstorlek i utsläppen från verksamheten. I synnerhet gäller detta då kontrollerna i närområdet inte kunnat påvisa någon förekomst av finpartiklar som överskrider miljö kvalitetsnormerna.

Vad SSAB förstår finns idag metoder som påstås kunna bestämma andelen av partikelstorlekar. Mer oklart är dock med vilken mätosäkerhet som andelen av dessa partiklar antas förekomma. Mätosäkerheten måste anses vara mycket viktig i sammanhanget då man som Naturvårdsverket föreslår att, "...dessa parametrar bör och kan omfattas av utsläppskontroll och ingå i underlag för fastställande av slutgiltiga villkor".

Det är SSAB uppfattning att för kontroll av villkor bör metoder användas som kan uppvisa en kontinuitet och reproducerbarhet i mätresultaten. En metod för partikelbestämning bör inte användas för kontroll av villkorsefterlevnad där varken det ackrediterade luftlaboratoriet, instrumentleverantören eller SP kan redogöra för mätosäkerheten i mätningarna.

Slutligen vill SSAB Oxelösund poängtera att verksamheten genomgående har reningsutrustning i form av textila spärffilter, skrubbrar samt elfilter för att rena stoftutsläppen. Prestandan för dessa utrustningar uppfyller kraven enligt BAT, och reningskapaciteten är i många fall mer långtgående, ex. textila spärffilter med villkor ($<5 \text{ mg/Nm}^3$ för nya filter, $<10 \text{ mg/Nm}^3$ för gamla filter).

Utsläppspunkterna vid masugnarna (undantaget lanternin masugn 2), som Naturvårdsverket föreslår skall kontrolleras, samtliga försedda med textila spärffilter, har under 2015 redovisat utsläpp på i genomsnitt $3,6 \text{ mg/Nm}^3$. SSAB vidhåller därför sitt tidigare yrkande att det varken inom provotidsförordnandet U1 eller U7 bör företas mätningar av $\text{PM}_{2,5}$ och PM_{10} .

U2. Utsläpp till vatten från masugnarnas gasreningssystem

SSAB har yrkat att provotiden förlängs och att redovisning ska senast den 31 december 2016, enligt följande.

Mark- och miljödomstolen ska förlänga provotiden för utsläpp till vatten från masugnarnas vattenreningssystem med oförändrad provisorisk föreskrift samt ålägga bolaget att under den förlängda provotiden i samråd med tillsynsmyndigheten utreda möjligheterna till och kostnaderna för att begränsa utsläppen av kväve och zink och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstagandena respektive villkorsförslag - senast den 31 december 2016.

SSAB har, med anledning av vad länsstyrelsen anfört i fråga om kväve, accepterat att en fortsatt provotidsutredning också bör inriktas på att undersöka möjligheter

och kostnader för begränsning av kväveutsläpp. Denna utredning har påbörjats under 2015.

Angående Naturvårdsverkets yrkande att SSAB vid redovisningen av hur utsläppet till vatten inverkar på möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormer för vatten, ska beskriva hur man förhåller sig till EU-domstolens avgörande den 1 juli 2015 i mål C-461/13 är bolagets inställning att man i detta fall inte behöver förhålla sig till det nyssnämnda avgörandet. Målet reglerar huruvida tillstånd skall meddelas vid genomförande av projekt när projektet kan utgöra en negativ påverkan på ytvattenförekomst. SSAB har sedan tidigare erhållit tillstånd för verksamheten i mål M 2033-07. Slutförandet av prövotidsutredning avser inte beslut om ett nytt tillstånd och EU-domstolens avgörande C-461/13 är därför inte aktuellt i detta fall.

U3. Stoft Stålverk

SSAB har vidhållit sitt yrkande, att mark- och miljödomstolen ska förlänga prövotiden avseende utsläpp till luft av stoft från stålverket med oförändrat utredningsvillkor och provisoriska föreskrifter samt ålägga bolaget att bedriva utredningen i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstagandena respektive villkorsförslag - senast den 31 maj 2016.

U4. Energi LD-gas

SSAB har yrkat, att mark- och miljödomstolen ska förlänga prövotiden avseende omhändertagande av LD-gas med oförändrat utredningsvillkor samt ålägga SSAB att bedriva utredningen i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstaganden respektive förslag - senast den 31 maj 2016.

U5. Svaveloxider

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förlänga prövotiden avseende halten av svavelväte i renad koksgas med oförändrat utredningsvillkor och delvis

oförändrade provisoriska föreskrifter samt ålägga bolaget att bedriva utredningen i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstaganden respektive förslag - senast den 31 maj 2016.

SSAB har dragit tillbaka sitt förslag till villkor avseende utsläpp av svaveldioxid och svaveltrioxid från svavelsyraverket, så som det framställts tidigare (aktbilaga 199). SSAB har istället yrkat att mark- och miljödomstolen ska förlänga prövotiden avseende utsläpp av svaveloxider med oförändrat utredningsvillkor och oförändrad provisorisk föreskrift samt ålägga bolaget att bedriva utredningen i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstaganden respektive förslag - senast den 31 maj 2016.

Beträffande Naturvårdsverkets utredningskrav har SSAB anfört följande.

Bolaget godtar Naturvårdsverkets yrkanden 1-3 innebärande dels att den redovisning som ska ges in ska omfatta samtliga relevanta svavelutsläpp dels att det för de åtgärder som utreds ska redovisas uppgifter om vilka utsläppsminskningar de beräknas ge och vilka kostnader de medför samt vilka åtgärder man är villig att åta sig och en motivering till varför man inte anser att övriga åtgärder ska genomföras dels att redovisningen även ska omfatta hur kontroll av utsläppen ska genomföras.

Bolaget anser dock att avslag ska meddelas avseende Naturvårdsverkets yrkanden avseende uppdatering av miljökonsekvensbeskrivningen vad gäller spridningsberäkningar och bedömning av hur utsläppen påverkar möjligheterna att uppfylla nu gällande miljökvalitetsnormer för luft av följande skäl.

Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats för år 2010-2011. I den reviderade versionen kvarstår de spridningsberäkningarna som genomfördes i samband med bolagets nya miljötillstånd. Bolaget motsätter sig framtagande av nya spridningsberäkningar i dagsläget. Nya beräkningar kan bli aktuella att ta fram i

samband med full produktion och efter genomförda åtgärder för stoft, kväveoxider och svaveloxider.

Oxelösund har inte haft något problem att uppfylla miljökvalitetsnormen för svaveldioxid.

I fråga om länsstyrelsens krav avseende värmeåtervinning har SSAB anfört följande. Idag finns fyra varmapparater; en ny och tre äldre. De tre äldre varmapparaterna kommer i framtiden att ersättas med två nya. När så kommer ske är inte bestämt. De äldre varmapparaterna fungerar fortfarande tillfredsställande, och beslut om nödvändiga investeringar (>200 MhA) är ännu inte taget. Att redan nu bestämma hur de nya varmapparaterna ska utformas är inte lämpligt, eftersom ny teknik kan hinna utvecklas innan ett byte blir aktuellt.

SSAB har angående SO₂ och SO₃ från Svavelsyraverket anfört följande. Under fjärde kvartalet 2015 har det installerats instrument för kontinuerlig mätning av SO₂ i svavelsyraverket. Instrumenten har installerats för att förbättra styrning av processen i svavelsyraverket och förstå vad som kan påverka utsläpp av SO₂. Det nya instrumentet kommer ge mer underlag av data. Inhämtandet av mer underlag från de kontinuerliga mätningarna förbättrar möjligheten att presentera ett villkor som är anpassat till alla driftsförhållanden. Av denna anledning anser bolaget att prövotidsutredningstiden avseende SO₂ och SO₃ från svavelsyraverket skall fortgå till den 31 maj 2016 innan slutgiltigt villkor presenteras.

U6. Kväveoxider

Kväveoxider från koksverk och varmapparater

SSAB har åtagit sig att installera kontinuerlig mätning av NO_x i rökgaser från skorstenar tillhörande undereldning av varmapparater och koksverk. Upphandling av utrustning har skett under tredje kvartalet 2015. Leverans av utrustning och drifttagande är planerat att ske under första kvartalet 2016.

Med anledning av denna installation har SSAB yrkat att föreslagna villkor för koksverkets och varmapparaternas skorstenar får följande lydelse.

Utsläpp till luft av kväveoxider (NO_x) uttryckta som kvävedioxid (NO₂) från koksverkets skorstenar, får som dygnsmedelvärde uppgå till högst 500 mg/Nm³ vid 5 % O₂. Villkoret skall kontrolleras genom kontinuerlig mätning. Dygnsmedelvärdet ska valideras för mätosäkerhet genom att multiplicera uppmätt dygnsmedelvärde med 0,80. Det validerade värdet är det värde som skall jämföras mot villkoret.

Utsläpp till luft av kväveoxider (NO_x) uttryckta som kvävedioxid (NO₂) från varmapparaternas skorstenar, får som dygnsmedelvärde uppgå till högst 100 mg/Nm³ vid 3 % O₂. Villkoret skall kontrolleras genom kontinuerlig mätning. Dygnsmedelvärdet ska valideras för mätosäkerhet genom att multiplicera uppmätt dygnsmedelvärde med 0,80. Det validerade värdet är det värde som skall jämföras mot villkoret.

SSAB inställning till Naturvårdsverkets begäran om redovisning av utsläppsnivåer i berörda skorstenar samt grunderna för det föreslagna villkoret och vilka mätningar som utgjort underlag är att svar på denna fråga lämnas i prövotidsredovisning (aktbilaga 199, fotnot sid. 5). Grunderna till föreslagna villkor med hänsyn av inverkan från bränslemix har redovisats i samma prövotidsredovisning (aktbilaga 199 s. 4-5). SSAB har ingen ytterligare redovisning att lämna avseende dessa punkter.

Enligt beslut i deldom 15 november 2007 (M 2033-07), förelades SSAB Oxelösund att utreda om selektiv icke katalytisk reduktion, SNCR, är en möjlig teknik i koksverkets undereldning. Dessa åtgärder har utretts och utsläppsminskningar samt kostnader har presenterats (aktbilaga 47). Det finns även en sammanfattning (aktbilaga 180 sid. 75 – 76). Resultatet från utredningarna visar att det inte är tekniskt möjligt att genomföra vare sig SNCR eller SCR. Utredningen föreslog istället förbränningstekniska åtgärder samt byte av regenerators. Bolaget har gått

vidare med den i utredningen föreslagna åtgärderna och tidigare angiven halt NO_x (360 mg/Nm³) har minskat med ca 40 %.

Vad gäller Naturvårdsverkets krav på uppdatering av MKB avseende spridningsberäkningar och bedömning av uppfyllelsen av MKN för luft anser bolaget att Naturvårdsverkets yrkanden inte ska bifallas av följande skäl.

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) har reviderats för år 2010-2011. I den reviderade versionen kvarstår de spridningsberäkningarna som genomfördes i samband med bolagets nya miljötillstånd. Bolaget motsätter sig framtagande av nya spridningsberäkningar i dagsläget. Nya beräkningar kan bli aktuella att ta fram i samband med full produktion och efter genomförda åtgärder för stoft, kväveoxider och svaveloxider. SSAB har inte haft något problem att uppfylla miljökvalitetsnormen för kvävedioxid i Oxelösund.

Föreslagna åtgärder har utförts på koksverket där potential till reduktion varit störst. Resultatet är en årlig reduktion om drygt 100 ton. Nuvarande halter från koksverkets skorstenar understiger utsläpp svärden enligt BAT-AEL både vid eldning med blandgas och 100 % koksugns gas.

Utsläpp av NO_x från varmapparaternas skorstenar är stabilt låga från både masugn 2 och masugn 4. Varmapparaterna vid masugn 2 och 4 uppvisar halter som ligger i det nedre intervallet enligt redovisning i BREF. Varmapparaterna vid masugn 4 är äldre än masugn 2 men de uppvisar lika låga halter som masugn 2. Detta tyder på att deras prestanda gällande NO_x motsvarar nyligen drifttagen utrustning, (varmapparater masugn 2 uppfördes 2010). Utrustning för kontinuerlig mätning (AMS) av NO_x kommer att installeras vid koksverket samt varmapparaterna för masugn 2 och 4. Utrustningen har upphandlats i enlighet med de krav som ställs på AMS i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar. Utrustningen bedöms uppfylla krav på mätosäkerhet enligt 29 § SFS 2013:252.

Den kontinuerliga mätutrustningen ger möjlighet att förbättra redovisningen av utsläpp, samt upptäcka avvikelser för NO_x-utsläpp och implementera åtgärder vid behov.

SSAB ser inget behov av att fortsätta utreda NO_x kopplade till koksverket och varmapparater. Möjliga åtgärder är genomförda med gott resultat.

Övriga utsläpp av kväveoxider

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förlänga provotiden avseende utsläpp till luft av kväveoxider i övrigt med oförändrat utredningsvillkor samt ålägga SSAB att bedriva utredningen i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstaganden respektive förslag - senast den 31 maj 2016.

U7. Totala utsläpp till luft

SSAB har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska avsluta provotiden för det totala utsläppet till luft utan ytterligare villkor.

I andra hand har bolaget yrkat att mark- och miljödomstolen ska förlänga nämnda provotid med oförändrat utredningsvillkor och provisorisk föreskrift samt ålägga bolaget att bedriva utredningen i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstaganden respektive förslag - senast två år efter det att respektive dom avseende åtgärder för att minska utsläpp till luft vunnit laga kraft.

SSAB har angående dioxiner anfört. Under sommaren och hösten 2015 har verksamheten utfört mätning av dioxiner. Det har också genomförts en kontrollberäkning av de utsläpp som tidigare redovisats i MKB 2006.

Kontrollberäkningarna av de angivna utsläppen i MKB 2006 visar på stora avvikelser. Endast utsläppen från släcktornet uppvisar samma mängd i MKB som i

den nya skattningen. I övriga utsläppspunkter är utsläppen mellan 30 - 80 ggr högre för beräkningarna i MKB 2006. Slutsatsen är att de tidigare uppskattade utsläppen har varit felberäknade.

Vid mätningar av dioxiner 2005/2006 (underlag MKB 2006), redovisas halterna i åtta mätpunkter som "<"-värden. Att halten av dioxin inte har detekterats i högre grad tyder på en mycket låg förekomst eller ingen förekomst alls.

Utifrån kontrollberäkningarna uppgår de totala uppskattade utsläppen av dioxin från mätningar 2005/2006 till, <0,0227 gram.

Genomförda mätningar av dioxiner under 2015 bekräftar de låga halter som redovisats utifrån tidigare mätningar. Ingen av mätpunkterna från vare sig koksverk, masugnar eller stålverk uppvisar någon signifikant förekomst av dioxiner.

Under 2015 har analyser av fältblank gett möjlighet till en förbättrad utvärdering av utförda mätningar. Jämförelse av "lower"- och "upper bound" mellan fältblank och samlingsprov visar att dessa i stort sett överensstämmer med varandra.

Utifrån genomförda mätningar 2005/2006 samt 2015, är den samlade bedömningen att det inte förekommer några signifikanta utsläpp av dioxiner från verksamheten. Mot denna bakgrund finns det inte heller någon anledning till att i fortsättningen villkorsreglera utsläpp av dioxiner.

U8. Totala utsläpp till vatten

SSAB har i första hand yrkat i första hand att mark- och miljödomstolen ska avsluta provotiden för det totala utsläppet till vatten utan ytterligare villkor.

I andra hand har bolaget yrkat att mark- och miljödomstolen ska förlänga nämnda provotid med oförändrat utredningsvillkor samt lägga bolaget att bedriva utredningen i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisa resultatet av den - med ställningstaganden, förslag till villkor och skäl till ställningstaganden respektive

förslag - senast två år efter det att respektive dom avseende åtgärder för att minska utsläpp till luft vunnit laga kraft. Vidare har bolaget yrkat att den nu gällande provisoriska föreskriften - P11 i deldomen den 2 september 2011 - ska gälla även under den förlängda prøvotiden, fast med följande justering.

P11. Det totala utsläppet av vattenförorenande ämnen till Ålöfjärden får som riktvärde per år uppgå till högst följande mängder.

Tot. susp. material	50 ton
COD	50 ton
Ammoniumkväve	5 ton
Cyanid lättillgänglig	0,05 ton
Fosfor (fr. bid, rening)	0,2 ton
Zink	0,6 ton
Bly	0,05 ton
PAH	0,02 ton
pH (alla vatten)	6-9

U9. Sediment Ålöfjärden

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska avsluta prøvotiden avseende sedimentfrågor, i första hand utan att föreskriva något slutligt villkor, i andra hand med följande slutliga villkor.

- Fortsatt kontroll ska ske inom en utökad recipientkontroll med inriktning på avgränsning av förorenade sedimentområden, spridningsmönster från dessa och behov av skyddsåtgärder.

Bolaget förstahandsyrkande är att ett villkor avseende kontroll av sediment inte behöver föreskrivas eftersom bolaget åtagit sig att komplettera recipientkontrollen och då bolaget kommer att bli bundet vid sitt åtagande genom det allmänna villkoret. Vidare har tillsynsmyndigheten möjlighet att ställa krav om utökad kontroll med stöd av 26 kap. miljöbalken. I andra hand föreslår bolaget villkorsskrivning enligt ovan.

SSAB har redovisat följande slutsatser (aktbilaga 196).

- MKN uppfylls.
- Statusen på bottenfaunan är god.
- Inga indikationer på spridning av föroreningar från sediment.
- Åtgärder avseende sediment är inte motiverade.
- Fortsatta undersökningar kan ske inom ramen för recipientkontroll.

SSAB har anfört. Bolaget har genomfört de utredningar som bolaget blivit ålagda att genomföra i deldom 2007 samt 2011 och resultatet har presenterats (aktbilagorna 47 samt 110).

Sedan tidigare är det känt att sediment i järnverkets omgivning innehåller föroreningar. Genomförd utredning visar dock att förekomsten av dessa är koncentrerad till sediment i verksamhetens närområde (" ... koncentrationer av kontaminanter är starkt koncentrerat till järnverkets närområde, och minskar sedan i en skarp gradient ut mot Örsbaken och Dragviksfjärden. ")

I samma utredning konstateras vidare att spridningsmönstret gäller för alla undersökta föroreningar, samt att föroreningar är starkt associerade till partikulärt material och inte nämnvärt går i lösning av vattenströmmar resuspension eller bioturbation.

Prövotidsutredningen för sediment har formulerats med utredningskrav mot undersökning av specifika påverkansfaktorer som kan kopplas till sediment, resuspension, bioturbation och vattenströmmar. SSAB:s bedömning är att påverkan kopplade till dessa faktorer avhandlats i genomförda utredningar. Risk för spridning av kontaminanter är begränsad då de högsta halterna i sediment förekommer i verksamhetsområdets närhet och avtar skarpt i övriga provtagningspunkter bort från verksamhetens område. Vidare visar resultaten från genomförda provtagningar och kontroll av MKN för vatten i Inre Ålöfjärden, att inga miljökvalitetsnormer överskrids för metaller eller PAH, (aktbilaga 199).

SSAB:s bedömning är att det i dagsläget inte finns någon ytterligare information som kan belysa de frågor som anges i utredningsförordnandet U9. Bolaget yrkar därför att prövotiden ska avslutas enligt bolagets första- eller andrahandsyrkande.

U10. Dagvatten

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska avsluta prövotiden med avseende på utsläpp av dagvatten och som slutliga villkor för dessa utsläpp föreskriva följande.

SSAB ska genomföra en renovering av dagvattensystemet för färdigvarulagret norr om valsverket.

SSAB ska för det fortsatta arbetet med utsläppsminskningar från dagvattensystemet inkomma med en plan till tillsynsmyndigheten för godkännande senast den 31 december varje år. Planen skall innehålla förslag till åtgärder och tid för genomförande.

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska överlåta till tillsynsmyndigheten att föreskriva de villkor som behövs med anledning av redovisningen.

SSAB har anfört. Renoveringen av färdigvarulagret är en mycket omfattande process logistikmässigt och tidsåtgången för genomförande kommer att vara betydande. En renovering av lagret måste genomföras etappvis (3 stycken) för att kunna hanteras logistik- och säkerhetsmässigt (aktbilagorna 110 och 195 s. 5).

Att renovera färdigvarulagret bedöms ge flera positiva effekter så som förbättrad arbetsmiljö, kartläggning av eventuella markföroreningar samt förbättrad plåtkvalitet.

Verksamhetsområdets storlek, omfattningen av dagvattenbrunnar och ledningsnät gör dagvattenfrågan komplicerad i flera hänseenden. Dels kan det krävas betydande

tid för genomförande av åtgärder vilket är fallet med färdigvarulagret. Dels kan det tänkas att genomförda åtgärder på ett delområde leder till positiva effekter i andra delområden. Det kan även tänkas att ny teknik utvecklas över tid som möjliggör alternativa lösningar i delområden där behov för åtgärder finns. Det är mycket sannolikt att erfarenheter från de inledande etapperna kommer att påverka behov och utförande av nästföljande etapper.

Länsstyrelsen och Naturvårdsverket har båda yrkat att bolaget ska upprätta en plan för det fortsatta arbetet med utsläppsminskningar från dagvattensystemet. Planen ska innehålla förslag på åtgärder, kostnader för dessa och tid för genomförande. Utifrån det som beskrivits i föregående stycke är bolagets bedömning att en sådan fastställd plan inte är lämplig att upprätta. SSAB Oxelösund vill förtydliga att det inte kan vara rimligt att i dagsläget inge en tidsbestämd plan för åtgärder som bedöms vara möjliga att genomföra över en period på 20 - 30 år. En sådan plan riskerar med stor sannolikhet att bli inaktuell inom kort tid efter redovisningen till följd av anledningar som redovisats t.ex. ny teknik, positiva sidoeffekter genomförda åtgärder, verksamhetsutveckling inom området. Mot denna bakgrund anser SSAB att dagvattenfrågan bör delegeras till tillsynsmyndigheten och att planer lämnas till tillsynsmyndigheten årligen.

U11 och U12. Buller

SSAB har yrkat att provotidsutredningen ska avslutas utan att något för Brännäsområdet särskilt villkor behöver föreskrivas. Verksamheterna i Brännäs omfattas av befintligt villkor (villkor 25 enligt deldomen den 15 november 2007), "Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån på grund därav vid bostäder inte överskrider 55 dB(A) under dagtid, 50 dB(A) kvällstid, och 45 dB(A) nattetid, ej heller får den momentana ljudnivån nattetid vid bostäder överstiga 60 dB(A). Angivna värden utgör riktvärden."

Bolaget har anfört bl.a. följande

Immissionspunkterna A-D, som använts som mät- och beräkningspunkter under provotiden, fortsättningsvis kan inkluderas i den regelbundna uppföljningen avseende externt buller från verksamheten.

Bolaget anser att en inbyggnation av skrothanteringen är orimlig. En utredning visar att en enkel inbyggnation skulle kosta mer än 200 Mkr.

Avseende momentana ljudnivåer på öppen skrotgård är bolaget eniga med länsstyrelsen om att ett system för akustisk övervakning ska finnas så att personalen får en direkt återkoppling av bullernivå. Bolaget har under en månads tid (Feb-Maj 2014) låtit montera en sådan utrustning på prov i en av lastmaskinerna och utrustningen har följt med under arbetet och indikerat för föraren när en förinställd ljudnivå överskrids under arbetsmomentet. Efterföljande intervjuer med förarna som deltagit visar också på att medvetenheten ökat bland dem med hjälp av denna utrustning. Därmed uppfylls krav om att immissionsljudnivåerna från bullerkällor på Brännäsområdet sammantaget ej skall överskrida 35 dB(A) i kontrollpunkterna nattetid. Ett akustiskt övervakningssystem finns nu sedan en tid installerat vid den nya skrotgården. Det akustiska övervakningssystemet har fungerat bra då varsammare arbets sätt kan tillämpas i de fall då systemet varnar vid förhöjda bullernivåer.

Bolaget har slutligen redovisat ett åtgärdsprogram (aktbilaga 194) som innebär att åtgärder motsvarande länsstyrelsens yttrande (aktbilaga 131) kan vidtas, vilka samtidigt innebär att Naturvårdsverkets krav om högst 35 dB(A) natt kan uppfyllas.

Dispens och alternativvärden

BAT-AEL 49

SSAB har yrkat dispens från utsläppsvärdet enligt BAT-AEL 49 avseende utsläpp av stoft från koksugnsundereldning till och med den 31 december 2020 samt att dispensen ska förenas med följande villkor.

- Utsläppet av stoft från koksugnsundereldning får som årsmedelvärden uppgå till högst 38 mg/Nm³ vid 5 % O₂-halt när samtliga ugnar tillhörande en skorsten eldas med 100 % blandgas och högst 106 mg/Nm³ vid 5 % O₂-halt när en eller flera ugnar tillhörande en skorsten eldas med 100 % koksgas.

Villkoret ska kontrolleras med kontinuerliga mätningar. Årsmedelvärdet ska valideras för mätosäkerhet genom att multiplicera uppmätt årsmedelvärde med 0,70. Det validerade värdet är det värde som skall jämföras mot villkoret.

Bolaget har yrkat härmed att mark- och miljödomstolen ska förordna om omedelbar verkställighet av det beslut vari tidsbegränsad dispens medges.

Bolaget har som grund för yrkandet om dispens anfört i huvudsak följande.

SSAB har under en längre tid utrett olika åtgärder för att innehålla BAT-AEL 49. Resultatet av denna utredning sammanfattas nedan. BAT-AEL 49 kan innehållas genom reovering av batteri 5 och förstärkt underhåll av batteri 1-4, anläggande av ett nytt koksverk eller köp av koks och införande av naturgas. Samtliga dessa alternativ innebär mycket stora investeringar (i miljardklassen), vilket kan jämföras med den minskning av stoftutsläppet som åtgärderna skulle innebära, ca 10 ton per år. Oavsett vilket alternativ som väljs kommer BAT-AEL 49 att kunna innehållas från och med den 1 januari 2021. Någon möjlighet att innehålla BAT-slutsatsen vid en tidigare tidpunkt bedöms inte föreligga.

SSAB åtar sig att genomföra åtgärder som säkerställer att verksamheten uppfyller BAT-AEL 49 för stoft, <20 mg/Nm³ vid 5 % O₂, senast den 31 dec 2020.

Bakgrunden till bolagets justerade yrkande gällande validering av mätresultat är bolagets åtagande att installera kontinuerlig mätutrustning av stoft och att efterlevnad av villkor avses kontrolleras med denna utrustning. Validering av mätresultat bör utföras enligt anvisad metod för stoft i SFS 2013:252.

Grunden för yrkandet om verkställighetsförordnande är den korta tid som återstår innan BAT-AEL 49 ska uppfyllas.

BAT-AEL 51

SSAB har dragit tillbaka sin tidigare ansökan att som alternativvärde innehålla en utsläppsnivå om 50g/ton koks baserat på mätningar enligt SS-EN 13284-1, istället för att i BAT-AEL 51 innehålla en angiven utsläppsnivå om 25g/ton koks med mätningar enligt Mohrhauer-metod.

BAT-AEL 61 och 78

SSAB har dragit tillbaka sin tidigare ansökan att som alternativvärde innehålla de i BAT 61 & 78 angivna utsläppsnivåerna fast räknat som ett medelvärde under provtagningsperioden (icke kontinuerlig mätning, stickprov under minst en halvtimme).

SSAB kommer att installera utrustning för kontinuerlig mätning av stoftutsläpp från masugnars tapphall samt sekundära stoftutsläpp från syrgasprocessen.

BAT-AEL 64

SSAB har vidhållit sitt tidigare yrkande som nu tillstyrkts av länsstyrelsen och Naturvårdsverket och anfört följande. Enligt punkten 64 (BAT-AEL 64) är den BAT-relaterade utsläppsnivån för halten av stoft i renad masugnsgas (BFG) <10 mg/Nm³, räknat som medelvärde under provtagningsperioder (icke-kontinuerlig mätning, stickprov under minst en halvtimme).

Enligt föreskriften SRFVS 2004:7 är hela medianätet för BFG klassat som riskområde där "explosiv atmosfär förekommer ständigt, långvarigt eller ofta" (zon 0). För sådana områden ställs krav på den utrustning som får användas i området. Den utrustning som ska användas för kontroll av stoft enligt BAT-AEL 64 uppfyller inte dessa krav. Det innebär att kontroll av stoft enligt nämnda BAT-slutsats inte går att genomföra vid SSAB:s anläggningar.

SSAB vill istället kontrollera utsläppsnivån i BAT-AEL 64 genom mätningar av stoft i rökgaserna från varmapparaterra. Eftersom varmapparaterna drivs med blandgas (BFG och koksgas) med visst lufttillskott, sker er omräkning av de uppmätta stofthalterna. Av beskrivning av denna omräkning samt resultatet av den kontroll som utförts under 2014 framgår att utsläppsnivån i BAT-AEL 64 innehålls med god marginal.

Eftersom mätningar av stoft i renad BFG inte går att genomföra av säkerhetsskäl, anser bolaget att mark- och miljödomstoler ska ålägga bolaget att innehålla den utsläppsnivå som gäller för bolagets verksamhet enligt BAT-AEL 64 fast baserat på mätningar av stoft i varmapparaternas rökgaser. Dessa mätningar får anses tillräckligt tillförlitliga för den kontroll som avses.

SSAB har därför yrkat att mark- och miljödomstolen ska ålägga bolaget att som alternativvärde innehålla den i BAT-AEL 64 angivna utsläppsnivån fast baserat på mätningar av stoft i rökgaserna från varmapparaterna.

SSAB har anfört följande. Oxelösund har två masugnar som är sammankopplade till ett gemensamt gasnät för renad masugnsgas (BFG). BFG är en restgas som till största delen innehåller komponenterna CO, CO₂, N₂ samt en mindre mängd H₂. Utöver gassammansättningen innehåller den också stoft när gasen lämnar masugnstoppen. För att gasen skall vara möjlig att bruka som bränsle i andra värmningsprocesser krävs rening. När orenad BFG lämnat toppen sker efterföljande rening av gas i tre steg.

1. Torr stoftavskiljning i en cyklon, (BAT 64 I.iii)
2. Våtskrubber, (BAT 64 II.ii)
3. Våta elektrofilter, (BAT 64 II.iv)

När gasen lämnar de våta elektrofiltren är den redo att användas hos förbrukarna, (Varmapparater, Masugnar, Kraftverk, Koksverk). Det sker ingen yttre påverkan av gasen efter reningen i de våta elektrofiltren. Gasens stofthalt som erhålls efter

rening är därmed densamma när den anländer till förbrukarna och används som bränsle.

För kontroll av efterlevnaden av BAT 64 föreskrivs, ”icke kontinuerlig mätning, stickprover under minst en halvtimme”. En sådan kontroll utförs inte idag och kan inte heller utföras som stickprovskontroll beroende av anläggningens zonklassning med avseende på explosionsfarlig miljö.

Som verksamhetsutövare är SSAB skyldigt att följa föreskriften SRVFS 2004:721. Föreskriften ställer tydliga krav på hur klassning skall ske vid områden där brandfarliga gaser hanteras. Medialedning där brandfarlig vara hanteras har alltid högsta klassning, ZON 022. Föreskriften beskriver vidare vilken typ av utrustning som får användas beroende av områdets klassning. Generellt gäller att all utrustning skall vara EX-klassad. Den utrustning som idag finns tillgänglig och används som standard referensmetod enligt SS-EN 13284-1 vid kontroll av stoft, är inte EX-klassad.

BFG är idag sevesoklassad och hela medianätet för BFG har ATEX-zonklassning. En sådan klassning tillåter inga ingrepp på utrustningen eller i mediasystem som innebär risk för explosion. Regelverket och föreskrifter för hantering av brandfarlig vara är tydlig. Efterlevnaden av dessa tillåter inte den typ av mätning som är föreskriven enligt BAT 64.

Istället för att mäta stofthalt i medianät för BFG, föreslås att BAT-AEL 64 kontrolleras på varmapparaten rökgas vid förbränning av blandgas. Detta sker med mätning av stoft i varmapparaternas skorstenar. Erhållet mätvärde av stoft från rökgasen räknas sedan om till att motsvara stoft i BFG, mg/Nm³ torr gas. Omräkning av stofthalt i rökgas genomförs eftersom det sker ett lufttillskott vid förbränningen av blandgas. I normala fall är rökgasflödet ca 50 - 60 % högre än flödet av blandgas.

Gasen som förbränns i varmapparaterna är en blandgas av BFG och koksugns gas. Under normal drift är dock inblandning av koksugns gas mycket marginell, 1 - 4 %. En inblandning av koksugns gas bedöms inte utgöra någon felkälla vid beräkning av stofthalt i BFG.

I tabellen nedan redovisas utfall från stoftmätning i rökgaser vid förbränning av blandgas från varmapparater. Halterna av stoft i rökgas är mycket låga 1,9 – 2,2 mg/m³ ntg. Omräkning av uppmätt stofthalt till torr BFG underskrider också begränsningsvärdet för BAT 64, <10 mg/Nm³.

Tabell. Mätning stoft, Varmapparater Masugn 4

Datum	Rökgas, mg/m ³ ntg	BFG, mg/Nm ³
2014-03-27	2,2	4,0
2014-09-02	1,9	3,0

SSAB anser att efterlevnaden av BAT-AEL 64 kan kontrolleras på rökgaser efter varmapparaternas skorstenar. Inblandning av koksgas bedöms inte utgöra någon betydande felkälla vid kontrollen. Föreslagen kontroll bryter inte heller mot de säkerhetsföreskrifter som gäller medianät för BFG, (zonklassning ATEX).

SSAB yrkar därför att kontroll av BAT-AEL 64 skall ske vid mätning av stofthalt på rökgaser från varmapparaternas skorstenar. Den uppmätta stofthalten i rökgasen, fastställt som genomsnitt över provtagningsperioden (icke-kontinuerlig mätning, stickprover under åtminstone en halvtimme), räknas om till att motsvara stofthalt i BFG, mg/Nm³.

Kontrollen utförs i enlighet med verksamhetens kontrollprogram vid provpunkter som är kopplade till varmapparaternas skorstenar, 1208-2 och 1204-4. Angivna sättet att ta ut prov på, ”icke-kontinuerlig mätning, stickprov under åtminstone en halvtimme”, är i överensstämmelse med bolagets metod som mätning utförs på idag.

SYNPUNKTER FRÅN LÄNSSTYRELSEN

Länsstyrelsen har i huvudsak anfört.

U1. Stoftutsläpp masugnar

Länsstyrelsen godtar att prøvotiden för utsläpp till luft av stoft från masugn 2 och 4 avslutas enligt bolagets yrkande.

När det gäller kravet i P2 anser länsstyrelsen att detta kan utgå för att istället innefattas i villkoret för totalt utsläpp till luft. När det gäller kravet i P2a klarar detta filter efter reoveringen utsläppsvärdet <5 mg/m enligt villkor 29 för nya stoftreningsanläggningar och bör innefattas i detta.

U2. Utsläpp till vatten från masugnarnas gasreningssystem

Länsstyrelsen tillstyrker att prøvotiden förlängs i enlighet med bolagets yrkande och redovisas senast den 31 december 2016.

Länsstyrelsen har tidigare, med anledning av att den utförda karaktäriseringen bl.a. visat att utsläppen totalkväve till vatten kan uppgå till hela 15 ton totalkväve, anfört att den fortsatta utredningen även bör inriktas mot möjligheter och kostnader för att begränsa utsläppen av kväve från masugnarnas gasreningssystem.

U3. Stoftutsläpp från stålverket

Länsstyrelsen tillstyrker att prøvotidsutredning förlängs till den 31 maj 2016 med de ålägganden som bolaget har föreslagit i prøvotidsredovisningen den 29 december 2014.

Därtill bör prøvotidsredovisningen klargöra vilken ytterligare stoftrening som en utbyggd filterkapacitet med ett tredje filter kan ge utöver vad som följer av optimering av sekundärutsuget.

U4. Energi (LD-gas)

Länsstyrelsen godtar att provotiden förlängs till den 31 maj 2016 enligt bolagets yrkande.

U5. Svaveloxider och svavelväte

Länsstyrelsen godtar att provotiden avseende utsläpp av svaveloxider förlängs till den 31 maj 2016 med oförändrat utredningsvillkor enligt deldomen den 2 september 2011.

Länsstyrelsen vidhåller att den fortsatta utredningen ska utgå från att slutliga villkor ska baseras på att svavelrening har installerats vid masugn 4.

Vad gäller länsstyrelsen tidigare yrkande att utredningen bör utgå från att svavelrening installeras även vid masugn 4 får detta anses innefattas i bolagets åtagande att redovisningen utformas i enlighet med Naturvårdsverkets yrkande 1-3.

Länsstyrelsen vidhåller även det som villkor ska anges att vid utbyte av varmapparater ska dessa förses med värmeåtervinning.

Förslag till villkor för respektive anläggning bör enligt länsstyrelsen lämnas i provotidsredovisningen den 31 maj 2016.

U6. Kväveoxider

Länsstyrelsen tillstyrker att slutliga villkor meddelas enligt bolagets yrkande.

Länsstyrelsen som förutsätter att bolagets yrkande kvarstår tillstyrker att provotiden avseende utsläpp till luft av kväveoxider i övrigt förlängs med oförändrat utredningsvillkor till den 31 maj 2016.

U7 och U8 Totala utsläpp till luft och vatten

Länsstyrelsen avstyrker att dessa provotider avslutas enligt bolagets förstahandsyrkande.

Beträffande bolagets andrahandsyrkande godtar länsstyrelsen att provotiderna förlängs men tiden för redovisning bör inte generellt förlängas till två år efter respektive dom.

Det är fortfarande oklart vilka åtgärder som ska utföras bl.a. när det gäller utsläpp av stoft och svavel till luft samt kväve och zink till vatten. Länsstyrelsen anser att man i varje enskild dom där det bestäms vilka utsläppsminskande åtgärder som ska vidtas även bestämmer inom vilken tid aktuella parametrar inom U7 och U8 ska redovisas.

U9. S sediment

Länsstyrelsen kan inte godta att provotiden avslutas enligt bolagets förstahandsyrkande.

Länsstyrelsen tillstyrker slutliga villkor enligt bolagets andrahandsyrkande.

U10. Dagvatten

Länsstyrelsen vidhåller att provotiden inte kan avslutas innan bolaget gett in en plan för det fortsatta arbetet med dagvattensystemet.

För den fortsatta utredningen bör det föreskrivas:

Bolaget ska senast den 31 maj 2016 till mark- och miljödomstolen ge in en plan för det fortsatta arbetet med utsläppsminskningar från dagvattensystemet. Planen ska innehålla förslag till åtgärder, kostnader för dessa och tid för genomförande.

U11 och U12. Buller från verksamhetsområdet Brannäs

Länsstyrelsen godtar bolagets förslag att prövotiderna kan avslutas, att åtgärder vidtas enligt den åtgärdsplan som bolaget redovisat (aktbilaga 194) och att villkor 25 gäller SSAB:s hela verksamhet. Länsstyrelsen har därtill anfört att ett akustiskt övervakningssystem bör föreskrivas för att personalen på skrotgården får en direkt återkoppling och kunna arbeta med att minimera de momentana ljudnivåerna.

Ansökan om alternativvärden och dispens BAT-AELDispensansökan BAT-AEL 49

Länsstyrelsen tillstyrker att dispens från utsläpp svärdet avseende stoft enligt BAT-AEL49 lämnas enligt bolagets yrkande.

Bolaget redovisar att det krävs mycket stora investeringar för att uppfylla BAT-slutsats 49 avseende begränsningsvärdet för stoft. Åtgärder för att minska utsläppen kan inte vara på plats till den 8 mars 2016 med de alternativa åtgärder som redovisas. Oavsett vilket alternativ som väljs åtar sig bolaget att infria BAT 49 från och med 1 januari 2021. Länsstyrelsen anser att kostnaderna för de investeringar som behövs för att koksverket ska kunna innehålla BAT-slutsats 49 vad gäller utsläpp av stoft till luft inte är oproportionerliga om tidsgränsen för uppfyllandet av slutsatsen istället sätts till 1 januari 2021. Det är därtill inte tekniskt möjligt att uppfylla slutsatsen fr.o.m. 8 mars 2016.

Utsläppen av stoft från koksverkets undereldning beräknas med bolagets yrkade begränsningsvärden bli cirka 10 ton högre per år jämfört med uppfyllande av BATAEL 49. Med hänsyn till anläggningens geografiska läge och de lokala miljöförhållandena anser länsstyrelsen att det högre utsläppet av stoft under dispenstiden inte innebär någon olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljö. Därtill ger installation av kontinuerlig stoftmätning en god kontroll av utsläppen och processen och därmed förutsättningar att vidta åtgärder och underhåll av anläggningen på ett optimalt sätt.

Bolaget bör dock åläggas att senast 31 december 2016, till tillsynsmyndigheten, redovisa vilka åtgärder/kombination av åtgärder som kommer att vidtas för att BAT-slutsats 49 avseende stoft ska innehållas vid dispenstidens utgång.

BAT-AEL 64

Länsstyrelsen tillstyrker alternativvärde enligt bolagets förslag.

SYNPUNKTER FRÅN NATURVÅRDSVERKET

Naturvårdsverket har anfört i huvudsak följande.

U1 Stoftutsläpp från masugnarna

Naturvårdsverket bestrider att prövotiden avslutas och yrkar att den ska fortsätta och att

1. kvarstående delar av utredningsvillkor U1 ska slutföras,
2. bolaget ska redovisa
 - a. stoftets metallinnehåll
 - b. andel PM₁₀ och PM_{2,5} i stoftet samt
 - c. en redogörelse för utsläppspunkter för masugnarna,
3. bolaget ska uppdatera MKB:n vad gäller
 - a. spridningsberäkningar och
 - b. bedömning av hur utsläppen påverkar möjligheterna att uppfylla nu gällande miljö kvalitetsnormer för luft, och att
4. bolaget vid prövotidens slut ska redovisa vilka åtgärder som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och som är tekniskt möjliga att genomföra, effekter av åtgärderna och kostnaderna för dessa samt vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och motiveringen till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga.

Redovisning av punkterna 1-4, tillsammans med förslag till slutliga villkor, ska ges in till domstolen senast den 31 december 2016.

Bolagets bemötande innehåller två argument, båda mot mätning av fina partiklar. Bolaget anför dels att mätning av $PM_{2,5}$ och PM_{10} inte behövs eftersom MKN inte överskrids, dels att mätning inte bör göras med en standard där mätosäkerheten inte är känd.

Naturvårdsverket anser att kunskap om stoftets miljöfarliga egenskaper är viktig för att åtgärder och kostnader för dem ska kunna bedömas utifrån minskad miljöpåverkan. För både partiklar (PM_{10} och $PM_{2,5}$) och för metaller finns också miljökvalitetsnormer, MKN. Bolaget ska visa att utsläppen inte medför risk för att någon miljökvalitetsnorm inte kan uppfyllas.

Vad gäller mätningen av PM_{10} och $PM_{2,5}$ har Naturvårdsverket redogjort för de miljömässiga skälen till kravet, inklusive betydelsen av bolagets utsläpp för möjligheten att uppfylla MKN i omgivningen. Bolaget anger nu att man funnit en mätstandard, för vilken man dock konstaterar att den inte kan tillämpas i anläggningen och att ackrediterad mätfirma saknas. Man anger även att omräkning av totalt stoftutsläpp till PM_{10} i spridningsberäkningar är det mest korrekta sättet.

Naturvårdsverket har från SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut fått uppgifter om att det finns tre möjliga standarder, SS-ISO 13271:2012, ISO 23210:2009, ISO 25597:2013 som skulle kunna tillämpas. Mot bakgrund av den miljömässiga betydelsen av utsläppen, situationen i förhållande till gällande MKN (som beskrivits i aktbilaga 144) och kunskapskravet i miljöbalkens hänsynsregler ska frågan utredas och redovisas.

Vad gäller mätmetoder för fina partiklar anger bolaget att för standarden SS-EN ISO 23210:2009 har mätosäkerheten i partikelbestämningen visat sig vara okänd, och att en sådan metod inte bör användas för kontroll av villkor. Frågan har enligt bolaget inte kunnat klargöras trots kontakter med mätfirmor och leverantör av utrustning.

Naturvårdsverket anser inte att denna standard skiljer sig på något avgörande sätt från andra etablerade standarder för stoftmätning. En mätosäkerhet finns alltid och den begränsas normalt genom att följa de krav som anges i standarden.

Mätosäkerheten får sedan beräknas i det enskilda fallet, när mätbetingelser och utrustningens prestanda är närmare kända. Naturvårdsverket anser att för den aktuella standarden kan finnas delmoment som kräver särskilt stor uppmärksamhet, t.ex. vägning av små stoftmängder. Med kunskap och erfarenhet inom området och noggrant val av utrustning anser dock Naturvårdsverket att mätosäkerheten kan hanteras.

U2 Utsläpp till vatten från masugnarnas gasreningssystem

Naturvårdsverket bestrider förlängning av prövotiden och yrkar att den ska avslutas och att bolaget nu ska komplettera redovisningen dels med förslag till slutliga villkor, hur kontrollen av dem ska ske samt ange vilka parametrar som ska ingå i kontrollen och dels att bolaget nu ska redovisa hur utsläppet till vatten inverkar på möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormer för vatten.

Naturvårdsverket anser att bolaget även ska beskriva hur verksamheten förhåller sig till EU-domstolens avgörande den 1 juli 2015 i mål C-461/13, den numera s.k. Weser-domen, och vid behov komplettera med förslag på villkor. Bolaget ska inkomma med kompletteringarna snarast så att prövotiden nu kan avslutas.

Beträffande Naturvårdsverkets tilläggskrav för kompletteringen kopplat till Weser-domen har bolaget anfört att avgörandet inte är aktuellt i detta fall eftersom slutförandet av prövotidsutredning inte avser beslut om ett nytt tillstånd.

Naturvårdsverket anser att vad som fastslås i Weser-domen inte enbart begränsas till beslut om nya tillstånd. Kravet i artikel 4.1 a i ramvattendirektivet (2000/60) innebär en skyldighet för medlemsstaterna att genomföra alla åtgärder som är nödvändiga för att förebygga en försämring av statusen i alla ytvattenförekomster. I Weser-domen fastslår EU-domstolen att tillstånd till ett enskilt projekt måste anses vara ett sådant genomförande (se domen p. 31-32). Detta eftersom målet rör just en

tillståndsprövning. Av domen följer dock att skyldigheten att förebygga en försämring av statusen i alla ytvattenförekomster gäller alla åtgärder som genomförs för, och har betydelse i, vattenförvaltningen, exempelvis fastställande av slutliga villkor i ett provotidsförfarande (se även G. Michanek, Tillstånd får inte ges om aktuell ytvattenstatus försämras eller uppnående av god ytvattenstatus äventyras - analys av EU-domstolens förhandsavgörande C-461/13, JP Infonet 2015).

Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har i dom 2015-10-30 i mål M 9616-14 (s. 23-28) tillämpat Weser-domen i ett senare mål om villkor för en verksamhet som i tidigare avgörande bedömts som tillåtlig. MÖD anför då bl.a. att en dom där tillåtligheten avgjorts är rättsligt bindande i de frågor som har prövats genom den domen, men det hindrar inte att nya omständigheter som därefter inträffat och som kan påverka bedömningen av tillåtligheten därefter prövas. I det målet gjorde dock MÖD bedömningen att den sökta verksamheten med skyddsåtgärder klarade kravet på icke-försämring och uppnåendet av miljökvalitetsnormerna i vattenförekomsten och att frågan därför inte behövde regleras med ytterligare villkor.

Naturvårdsverket anser sammanfattningsvis att i detta fall måste villkor sättas så att verksamheten med skyddsåtgärder klarar kravet på icke-försämring och uppnåendet av miljökvalitetsnormerna i vattenförekomsten. Bolaget behöver därför komplettera med förslag på sådana villkor alternativt visa att villkor inte behövs eftersom verksamheten inte riskerar kravet på icke-försämring och uppnåendet av miljökvalitetsnormerna.

U3 Stoffutsläpp från stålverket

Naturvårdsverket medger att provotiden förlängs till den 31 maj 2016.

Naturvårdsverket vidhåller att bolaget under den fortsatta provotiden ska

1. redovisa
 - a. om ytterligare åtgärder är möjliga samt vilka utsläppsminskningar och kostnader åtgärderna skulle medföra, häribland ska alternativet med ett tredje filter beskrivas utförligare, samt vilka åtgärder som bolaget är berett

- att vidta och motiveringen till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga,
- b. stoftets metallinnehåll samt
 - c. andelen PM_{2,5} och PM₁₀,
2. uppdatera MKB:n vad gäller
 - a. spridningsberäkningar och
 - b. bedömning av hur utsläppen påverkar möjligheterna att uppfylla nu gällande miljökvalitetsnormer för luft, samt
 3. föreslå slutliga villkor.

U4 Omhändertagande av LD-gas

Naturvårdsverket medger förlängning av provotiden till den 31 maj 2016. Verket kvarstår dock vid sin inställning, efter rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 3 och 7 § miljöbalken av det återvinningsalternativ som hittills redovisats (gasklocka), att återvinning av LD-gasen ska krävas.

SSAB har beskrivit en ny möjlighet som bolaget avser att utreda, nämligen att under ytterligare tid utreda alternativet med produktion av fjärrvärme via LD-kamin och hetvattenackumulator med leverans till extern mottagare.

Naturvårdsverket anser att bolaget bör få tid att utreda även detta alternativ och att provotiden därför kan förlängas till den 31 maj 2016, i enlighet med bolagets yrkande. Naturvårdsverket erinrar om de kompletteringar verket begärt inför avslutande av provotiden, dvs. att genomförandetid och återvinningsgrad ska redovisas för alternativet med gasklocka. Detta ska redovisas även för det tillkommande alternativet med LD-kamin så att det framgår om det kan jämföras med BAT i form av återvinning med gasklocka.

U5 Svaveloxider och svavelväte

Naturvårdsverket medger att provotiden förlängs enligt bolagets yrkande till den 31 maj 2016. SSAB ska efter den fortsatta provotiden ska inkomma med följande.

1. Den redovisning som ska ges in ska omfatta samtliga relevanta svavelutsläpp.

2. För de åtgärder som utreds ska redovisas uppgifter om vilka utsläppsminskningar de beräknas ge och vilka kostnader de medför samt vilka åtgärder man är beredd att åta sig och en motivering till varför man inte anser att övriga åtgärder ska genomföras.
3. Redovisningen ska även omfatta hur kontroll av utsläppen ska göras.
4. Bolaget ska uppdatera MKB:n vad gäller
 - a. spridningsberäkningar och
 - b. bedömning av hur utsläppen påverkar möjligheterna att uppfylla nu gällande miljökvalitetsnormer för luft.
5. Förslag till slutliga villkor.

Naturvårdsverket medger att den provisoriska föreskriften P8 ändras till 10 kg per ton svavelsyra som riktvärde och medelvärde per år.

Vidare har SSAB återkallat sitt yrkande om slutliga villkor avseende utsläpp av svaveldioxid och svaveltrioxid från svavelsyraverket och yrkar att mark- och miljödomstolen ska förlänga prøvotiden avseende utsläpp av svaveloxider med oförändrat utredningsvillkor och oförändrad provisorisk föreskrift.

Naturvårdsverket ser positivt på att bolaget har installerat instrument för kontinuerlig mätning av SO₂ i svavelsyraverket. Detta förbättrar möjligheterna att styra processen och ger bättre underlag för fastställande av slutliga villkor, varför det finns skäl att förlänga prøvotiden även i denna del.

U6 Kväveoxider

Naturvårdsverket vidhåller att prøvotiden avseende koksverket ska avslutas.

Naturvårdsverket kan på befintligt underlag inte ta ställning till om prøvotiden avseende varmapparaterna kan avslutas och om föreslaget villkor är tillräckligt.

Naturvårdsverket yrkar att domstolen förelägger bolaget att nu komplettera utredningen avseende koksverket och varmapparaterna enligt följande.

1. För koksverket och varmapparaterna ska bolaget, för att visa grunder för det föreslagna villkoret, komplettera med en redovisning av kostnader och

utsläppsminskningar av utredda åtgärder, en motivering till bolagets ställningstagande beträffande åtgärderna, samt redovisning av utsläppsnivåerna i berörda skorstenar och varmapparater.

2. Bolaget ska uppdatera MKB:n vad gäller
 - a. spridningsberäkningar och
 - b. bedömning av hur utsläppen påverkar möjligheterna att uppfylla nu gällande MKN för luft.

Naturvårdsverket medger att provotiden för U6 i övrigt förlängs till den 31 maj 2016 i enlighet med bolagets yrkande (aktbilaga 180). Vid provotidens slut ska redovisas vilka åtgärder som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och som är tekniskt möjliga att genomföra, effekter av åtgärderna och kostnaderna för dessa samt vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och motiveringen till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga, allt tillsammans med förslag till slutliga villkor.

Punkten 2 i yrkandet ska gälla även för den fortsatta utredningen. De yrkade kompletteringarna är en förutsättning för att Naturvårdsverket ska kunna ta ställning till bolagets villkorsförslag. Naturvårdsverket har redan tidigare angett att ytterligare utsläppsbegränsningar, utöver sådana som krävs för att uppfylla krav i BAT-slutsatser kan vara motiverade utifrån hänsynsreglerna i 2 kap. 3 och 7 § miljöbalken. För en skälighetsavvägning krävs redovisning av möjliga åtgärder med utsläppsminskningar och kostnader för respektive åtgärd. Bolaget har åtagit sig att ge in utredning enligt verkets yrkande under punkten 1 inom 4 veckor.

En sådan redovisning saknas dock fortfarande. Utsläppsnivåer har visserligen redovisats (som intervall), men enbart för nuvarande situation och utan beskrivning av vilka mätningar som utgör underlag för redovisningen.

Naturvårdsverket motsätter sig att de föreslagna slutliga villkoren ska innehålla en valideringsfaktor på sätt bolaget yrkar.

Naturvårdsverket är positivt till bolagets beslut att införa kontinuerlig mätning av NO_x från koksugnsundereldning och varmapparater för att förbättra utsläppskontrollen och möjliggöra åtgärder vid behov. Bolaget anger att utrustningen bedöms fylla krav på mätosäkerhet enligt 29 § förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar (FSF).

Med hänvisning till införandet av kontinuerlig mätning har bolaget ändrat sitt yrkande genom ett tillägg av en valideringsfaktor (0,8). Uppmätta värden ska enligt yrkandet multipliceras med denna faktor före jämförelse med begränsningsvärdet.

Naturvårdsverket noterar att begreppet validering visserligen finns i FSF men denna förordning exkluderar koksugnar och varmapparater. Generellt anges heller inte bestämmelser om mätosäkerhet i tillståndsvillkor. Inte heller i BAT-slutsatser för anläggningarna i fråga (BAT 49 resp. 65) medges någon valideringsfaktor. Villkoret enligt bolagets yrkande för varmapparater skulle dessutom bli mindre strängt än utsläppsvärdet i BAT-slutsatsen och därför i praktiken inte gälla för annat än onormal drift.

Det finns även en principiell aspekt av frågan, dvs. att domstolen i så fall frångår praxis i hur tillståndsvillkor utformas enligt miljöbalken om de beslutar att uppmätt mätvärde får räknas ner med hänsyn till en generell, maximal mätosäkerhet. En sådan konstruktion med validering skulle kunna öppna upp för allmän tillämpning i villkorsformuleringar vid prövning enligt 9 kap. miljöbalken. Uppmätta utsläppsvärden tillåts med denna konstruktion vara högre än begränsningsvärdet, t.ex. 1,25 ggr högre om valideringsfaktorn är 0,8, utan att det blir ett överskridande. Begränsningsvärdena i tillståndsvillkoren skulle därför i sådana fall behöva sänkas för att säkerställa att den nivå som man bedömt vara rimlig med hänsyn till befarade miljöeffekter innehålls.

Enligt Naturvårdsverkets uppfattning ska begränsningsvärdet sättas enligt de kriterier som anges i 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken, dvs. vad som är tekniskt möjligt, miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt. Frågan om mätosäkerhet

blir aktuell att beakta först då det rättsligt behöver avgöras om ett överskridande har inträffat eller ej. Mätosäkerheten ska alltså inte räknas in redan när själva begränsningsvärdet fastställs.

Naturvårdsverket vidhåller att kompletteringar ska ske enligt följande.

Det saknas t.ex. ännu det underlag som ligger bakom de intervall för uppmätta värden som redovisats (aktbilaga 199). Här vill Naturvårdsverket förtydliga att verket avsåg mätresultat från de underliggande mätningarna för att kunna bedöma om villkorsnivåerna är rimliga. Det har även angetts att mätningar på koksugnarna var inplanerade under 2015, efter trimningar och produktionsökning. Det är oklart hur dessa mätningar utfallit men de bör vara underlag vid avgörandet om slutliga villkor för koksugnarna.

Vidare saknas det en sammanställning av under prøvotiden utredda åtgärder för utsläppsminskning vid koksugnsundereldning och varmapparater, enligt Naturvårdsverkets yrkande under punkten 1.

U7 Totala utsläpp till luft

Naturvårdsverket bestrider att prøvotiden ska avslutas. Den ska förlängas och under den fortsatta prøvotiden ska SSAB

1. utreda även utsläpp och behov av åtgärder för, bens(a)pyren samt $PM_{2,5}$ och PM_{10} .
2. uppdatera MKB:n vad gäller
 - a. spridningsberäkningar och
 - b. bedömning av hur utsläppen påverkar möjligheterna att uppfylla nu gällande miljökvalitetsnormer för luft,
3. redovisa vilka åtgärder som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och som är tekniskt möjliga att genomföra, effekter av åtgärderna och kostnaderna för dessa samt vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och motiveringen till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga, samt
4. föreslå slutliga villkor.

Redovisning ska ges in senast den 31 maj 2016.

I fråga om dioxin, som enligt Naturvårdsverkets tidigare yrkande ingick i punkten 1, anför Naturvårdsverket följande. Bolaget har redovisat resultat av mätningar och beräkningar av utsläpp av dioxin från anläggningsdelarna koksverk (släcktorrn respektive batteriskorstenar), masugnar och stålverk. Omräkning har gjorts av de utsläpp som redovisades i MKB 2006, varvid dessa utsläpp befunnits vara mycket lägre än vad som då beräknades. Någon förklaring till skillnaden har inte kunnat hittas. Bolagets slutsats är att ingen av mätpunkterna uppvisar någon signifikant förekomst av dioxiner och att villkor därför inte behövs. Naturvårdsverket är positivt till att bolaget nu gjort en ny utredning av dioxinutsläppen och att utsläppen i de mätpunkter som ingått har visats vara låga. I BAT 15 anges att regelbundna stickprov ska tas av dioxinutsläpp för alla relevanta källor. Det är en fråga för tillsynsmyndigheten att avgöra om det finns källor som behöver provtas.

U8 Totala utsläpp till vatten

Naturvårdsverket bestrider att prövotiden för det totala utsläppet till vatten ska avslutas utan att ytterligare villkor föreskrivs.

Naturvårdsverket vidhåller att den uppskjutna frågan om totala utsläpp till vatten, i den del som gäller punktutsläpp, ska avslutas och yrkar följande.

1. Bolaget ska nu komplettera redovisningen med förslag till slutliga villkor för punktutsläpp och hur kontrollen av dem ska ske.
2. Bolaget ska nu redovisa hur punktutsläppen inverkar på möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormer för vatten.
3. Bolaget ska nu förtydliga vilka utsläppspunkter som omfattas av villkoret och vilka övriga utsläpp som finns.

I samband med kompletteringarna enligt punkterna 1-3 ska bolaget samlat för punktutsläppen redovisa vilka åtgärder som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och som är tekniskt möjliga att genomföra, effekter av åtgärderna och

kostnaderna för dessa samt vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och motiveringen till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga.

Naturvårdsverket yrkar att provotiden avseende totala utsläpp till vatten i övrigt ska förlängas.

Utredningsvillkoret ska formuleras enligt följande.

U8. Bolaget ska utreda förutsättningarna för att reducera totala utsläppet till vatten.

Utredningen ska omfatta utsläpps begränsande åtgärder, utsläppsminskningar samt kostnaderna härför samt vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och motiveringen till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga.

Redovisningen tillsammans med förslag till slutliga villkor ska ges in till domstolen senast den 31 december 2016.

Naturvårdsverket bestrider bolagets yrkande om att olja/fett ska utgå ur P11.

Naturvårdsverket vill som ytterligare stöd för punkten 2 i verkets yrkande anknyta till ny praxis beträffande tillämpning av MKN för vatten. EU-domstolen har i avgörande den 1 juli i mål C-461/132 klargjort vad som avses med försämring i vattendirektivssammanhang. Domstolens bedömning är att medlemsstaterna är skyldiga att inte meddela tillstånd till verksamheter som riskerar att orsaka en försämring av status eller när uppnående av god status, god potential eller god kemisk ytvattenstatus hos en ytvattenförekomst äventyras. Begreppet försämring ska tolkas som att en försämring till en sämre klass för en enskild kvalitetsfaktor räcker för att försämring ska uppstå även om inte den sammanvägda statusen försämras.

I nu aktuellt ärende ska sökanden redovisa om verksamheten kan leda till en försämring av någon kvalitetsfaktor eller om det finns risk att den motverkar möjligheten att uppnå MKN för berörda vattenförekomsten.

Beträffande Naturvårdsverkets tilläggskrav för kompletteringen kopplat till Weserdomen, har bolaget anfört att EU-domstolens avgörande inte är aktuellt i detta fall eftersom slutförandet av prøvotidsutredning inte avser beslut om ett nytt tillstånd. Naturvårdsverkets bemötande av denna fråga framgår under utredningsförordnandet U2.

U9 Sediment Ålöfjärden

Naturvårdsverket står fast vid att prøvotiden avseende utredningsförordnade U9 inte ska avslutas samt vidhåller tidigare yrkanden enligt följande.

1. Prövotiden ska förlängas till den 31 december 2016.
2. Bolaget ska utreda möjliga skyddsåtgärder med förväntade effekter och kostnader samt vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och motiveringen till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga, för att förbättra situationen i sediment och biota. I de fall källor för föroreningarna inte är kända ska dessa klarläggas.
3. Bolaget ska utreda hur bolagets tidigare och planerade verksamhet påverkar möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormer för vatten.
4. Vid prøvotidens slut ska redovisas förslag till slutliga villkor.

SSAB har redovisat nya analysresultat från recipientprovtagning från två tillfällen år 2014. Kontrollen omfattar föroreningar i vatten, men tillför inget nytt vad gäller sediment och biota. Naturvårdsverkets har tidigare just lyft fram de förhöjda halterna i sediment och biota (aktbilaga 144 s. 11-13), Naturvårdsverkets slutsats var att resultaten som avser SSAB visar att situationen i havsområdet är allvarlig till följd av bolagets tidigare och nuvarande verksamhet, varför sedimentfrågan inte kan avslutas. Enligt Naturvårdsverkets bedömning har inget material redovisats som motiverar en ändring av den slutsatsen.

Under ärendets gång har ytterligare parametrar inkluderats i gränsvärdeslistan i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013: 19) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten. Det finns anledning att utreda relevanta föroreningar vidare och redovisa på ett sätt som kan jämföras med gränsvärdena i

HVMFS 2013:19 för vatten, sediment och biota, så att riskerna med spridning av föroreningarna också kan klargöras.

Naturvårdsverket delar inte de slutsatser som bolaget tidigare redovisat. Naturvårdsverket har använt information i VISS, Vatteninformationssystem Sverige, för information om föroreningssituationen, statusklassning och kvalitetskrav för vattenområdet Inre Ålöfjärden. Eftersom en ny förvaltningscykel nu startar och mycket ny information presenteras i VISS vill Naturvårdsverket åter hänvisa till informationen där. Särskilt kan nämnas följande, som är taget ur arbetsmaterial i VISS (av Vattenmyndigheten rekommenderat för användning):

- Kvalitetskravet God ekologisk potential 2021 i 2009 års klassning är i det senaste materialet (2015-09-24) ändrat till Måttlig ekologisk status (f.n. ej klassat som kraftigt modifierat vatten) med hänvisning till övergödning och morfologi.
- Kemisk ytvattenstatus (exklusive generella undantag) bedömdes år 2009 till God kemisk ytvattenstatus, men år 2015 till Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus. Den år 2009 fastställda kvalitetsnormen God kemisk ytvattenstatus 2015 har alltså inte följts.
- Ett antal ämnen har tidsfrist till 2021 då de bedömts som omöjliga att minska halterna av på kortare tid. Dessa ämnen är bl.a. antracen, naftalen, fluoranten, PAH:er och bly. Naturvårdsverket bedömer att SSAB kan vara en viktig källa till dessa föroreningar. Ett exempel på motivering till tidsfristen är:
"Vattenförekomsten bedöms inte uppnå god kemisk status. I alla 19 sedimentprov som tagits 2007-2012 i vattenförekomsten överskreds gränsvärdet för antracen".
- Under Miljöproblem anges förorenade sediment, med specificeringen: "Bly, TBT och PAH:er har uppmätts i sediment i halter som bedöms vara ett miljöproblem i vattenförekomsten".
- Under Förbättringsbehov anges: "Förbättringsbehov anger den effekt som behöver uppnås för att miljö kvalitetsnormen för en vattenförekomst ska kunna följas". Under denna rubrik finns åtgärder för bl.a. antracen, naftalen, fluoranten, PAH:er och bly.

Bolaget har hänvisat till att åtgärder för en förbättrad vattenkvalitet regleras via Vattenmyndighetens åtgärdsprogram. Detta är inte korrekt eftersom sådana åtgärder inte är bindande. Åtgärdsprogrammet är vägledande för bedömningen av vilka krav som behöver ställas vid en prövning.

Av detta framgår att frågan om villkor för sediment vid SSAB inte kan avslutas, varken enligt bolagets första- eller andrahandsyrkande.

U10 Dagvatten

Naturvårdsverket bestrider att prövotiden avslutas och vidhåller att delegation inte ska ske till tillsynsmyndigheten. Naturvårdsverket yrkar följande.

1. Prövotiden ska förlängas till den 31 december 2016.
2. Bolaget ska under prövotiden ta fram en plan för etappvis kartläggning och åtgärder av dagvattenssystemet i anläggningens delområden. De åtgärder som ingår i planen ska vara tidsatta.

U11 och U12 Buller

Naturvårdsverket bestrider att prövotiden avslutas utan ytterligare villkor.

Naturvårdsverket yrkar att

1. bullerutredningen ska avslutas i dess helhet,
2. för verksamheten inom området som bolaget benämner Brannäs och som får antas omfattas av utrednings villkor U11 och U12 ska begränsningsvärden på samma nivåer som i den provisoriska föreskriften P12 fastställas.

Dispens från BAT-AEL 49, stoft från koksugnsundereldning

Inställning

Naturvårdsverket bestrider i första hand bolagets yrkande om tidsbegränsad dispens för BAT 49. Naturvårdsverket anser att bolaget inte styrkt att skäl för dispens föreligger.

I andra hand, för det fall domstolen skulle finna att dispensskäl föreligger och medge dispens, yrkar Naturvårdsverket att dispensen begränsas till den 31 mars 2018. Detta datum ska gälla för det fall bolaget väljer åtgärdsalternativ 1 (renovering). För de fall bolaget väljer åtgärdsalternativ 2 eller 3 (ny anläggning eller inköp av koks) ska ges möjlighet till förlängning efter ansökan, dock längst till den 31 december 2020.

Naturvårdsverket yrkar att dispensen förenas med följande villkor.

Utsläppet av stoft från koksugnsundereldning får som årsmedelvärden uppgå till högst 38 mg/Nm³ vid 5 % O₂-halt när samtliga ugnar tillhörande en skorsten eldas med 100 % blandgas och högst 106 mg/Nm³ vid 5 % O₂-halt när en eller flera ugnar tillhörande en skorsten eldas med 100 % koksgas. Villkoret ska kontrolleras med kontinuerliga mätningar.

Naturvårdsverket yrkar vidare att domstolen ålägger bolaget att till tillsynsmyndigheten senast den 1 juni 2016 inkomma med uppgift om vilket åtgärdsalternativ som bolaget väljer och till domstolen senast 31 december 2016 inkomma med nytt underlag för skärpning av dispensens villkor.

Dispensskäl

Det finns brister i redovisningen av kostnader och miljöeffekter som behöver avhjälpas för att kunna bedöma om skäl för dispens föreligger.

I ansökan om dispens (aktbilaga 168) anger bolaget anläggningens tekniska egenskaper och därmed förknippade höga kostnader som dispensskäl.

Naturvårdsverket menar att det faktum att en anläggning är gammal och därmed har försämrade miljöprestanda inte ensamt är ett sådant skäl som utgör grund för dispens.

Bolaget har nu åtagit sig att innehålla BAT-AEL 49 vad gäller stoft från koksugnsundereldningen senast den 31 december 2020 och yrkat en tidsbegränsad

dispens fram till och med den tidpunkten. En tidsbegränsad dispens enligt 18 § industriutsläppsförordningen (IUF) kan ges om dispensskäl enligt 16 § samma förordning endast föreligger under en kortare tid än fram till att slutsatsen ersätts med en ny BAT-slutsats. Det kan t.ex. vara att ytterligare tid behövs för att anpassa anläggningen till att kunna innehålla BAT-slutsatsen, t.ex. för att ändringen kräver ett nytt tillstånd. En förutsättning är att efter utgången dispenstid ska slutsatsen innehållas.

I detta fall anser Naturvårdsverket att det åberopade möjliga dispensskälet är att det med hänsyn till anläggningens tekniska egenskaper skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet den 8 mars 2016. Bolaget kan, genom sitt åtagande att följa BAT-AEL 49 vid en senare tidpunkt, anses ha frångått sitt ställningstagande att kostnaderna för att på längre sikt uppfylla BAT är oproportionerliga. Då måste istället visas att kostnaderna för att i rätt tid uppfylla BAT är oproportionerliga i förhållande till konsekvenserna för människors hälsa och miljön, samt motsvarande kostnad och miljönytta av att uppfylla BAT vid dispenstidens utgång. Bolaget har dock inte visat detta. Alternativet att uppfylla BAT i rätt tid beskrivs nu endast så att det innebär att verksamheten upphör under en längre tid. Naturvårdsverket anser att detta inte utgör tillräcklig grund för att avgöra om dispensskäl föreligger. Vid denna bedömning har vi jämfört med två liknande ärenden i Storbritannien. Där har prövningsmyndigheten haft underlag om kostnader och miljöeffekter av att uppfylla BAT i rätt tid jämfört med att få en tidsbegränsad dispens. Detta har möjliggjort för prövningsmyndigheten att göra en grundlig kostnadsnyttabedömning.

Naturvårdsverket anser det mycket beklagligt att bolaget försatt sig i en situation där alternativet är stängning om dispens inte medges. Detta kunde undvikits om en komplett ansökan med styrkta dispensskäl givits in i tid.

För det fall domstolen skulle anse att dispensskäl föreligger och medge en tidsbegränsad dispens anser Naturvårdsverket att såväl dispenstid som villkor behöver justeras jämfört med bolagets yrkande. Verket har även synpunkter på val

av åtgärder då dessa beskrivits mycket översiktligt, både vad gäller kostnader och miljönytta.

För att kunna innehålla stoffkravet i BAT-AEL 49 har bolaget översiktligt redovisat tre möjliga åtgärder. Naturvårdsverket anser att vid valet av alternativ måste säkerställas att den åtgärd som väljs även utgör bästa möjliga teknik enligt miljöbalkens hänsynsregler. Frågan om utsläpp från anläggningen omfattas ju även av pågående prövotidsärende, där slutliga villkor enligt miljöbalken ska fastställas senare och då vore det olyckligt om bolaget i det senare skedet fick andra krav på sig som gör de åtgärder som vidtagits med anledning av BAT-slutsatsema otillräckliga.

Det är viktigt att genomförandet av åtgärder startar så snart som möjligt för att hinna slutföras inom dispenstiden. Naturvårdsverket anser därför att bolaget snarast till tillsynsmyndigheten ska komma in med uppgifter om vilket alternativ som man avser att genomföra. Utifrån tidplanerna för alternativ 2 och 3, där dokument för ny miljödom ska börja tas fram under första kvartalet 2016, drar Naturvårdsverket slutsatsen att bolagets beslut i frågan kan meddelas senast den 1 juni 2016.

Naturvårdsverket anser att tiden för en dispens bör kunna kortas avsevärt i det fall den mer begränsade åtgärden att renovera batteri 5 och förstärka underhållet av batteri 1-4 väljs. Dispenstiden bör därför sättas utifrån en rimlig tid för detta alternativ och vid behov förlängas med nödvändig tid, dock längst till den 31 december 2020, i de fall bolaget beslutar att genomföra något av de mer genomgripande alternativen.

Naturvårdsverket anser att dispenstiden kan sättas till den 31 mars 2018, vilket är det datum som bolaget anger i alternativ 1 för att ta batteri 5 ur drift för renovering. Vid den tidpunkten bör batteri 1-4 med det planerade utökade underhållet kunna vara i sådant skick att BAT klaras för dem.

Angående SSAB:s villkorsförslag under en eventuell dispensid har Naturvårdsverket påtalat att ytterligare information om nuvarande utsläpp behövs. Villkoret ska enligt Naturvårdsverkets uppfattning formuleras på samma sätt som utsläppsvärdet i BAT-AEL 49, dvs. som dygnsmedelvärde. Den kontinuerliga mätningen under 2016 förutsätts ge ett tillräckligt underlag för att kunna fastställa sådana begränsningsvärden. Naturvårdsverket anser att bolagets villkorsförslag i den del som anger begränsningsvärden (38 respektive 106 mg/Nm³) kan godtas, under tiden fram till dess att utökad underlag redovisats 2016 och nytt begränsningsvärde kan fastställas.

Naturvårdsverket motsätter sig bolagets förslag till villkor i den del som avser validering av mätvärden.

SSAB har hänvisat till FSF och införandet av kontinuerlig mätning och ändrar sitt yrkande genom ett tillägg av en valideringsfaktor för stoft (0,7). Årsmedelvärdet ska enligt yrkandet multipliceras med denna faktor före jämförelse med begränsningsvärdet. Naturvårdsverket anser inte att begränsningsvärdet för stoft från koksugnsundereldning ska innehålla någon valideringsfaktor, se vidare om validering under utredningsförordnandet U6.

Alternativvärde för BAT-AEL 64, stoft från masugn

Naturvårdsverket medger bolagets yrkande om alternativvärde för BAT 64 om mätning av stoftutsläpp från masugns gasen.

DOMSKÄL**U1. Stoftutsläpp från Masugnar**

SSAB har yrkat att provotiden ska avslutas, vilket länsstyrelsen har godtagit.

Naturvårdsverket har yrkat att bolaget ska åläggas att komplettera utredningen enligt ett antal utredningspunkter vilka går igenom i det följande.

Angående Naturvårdsverkets yrkande om att kvarstående delar av utredningsuppdraget ska slutföras gör mark- och miljödomstolen bedömningen att bolaget får anses ha uppfyllt utredningskravet i U1 genom den utredning som getts in.

Beträffande Naturvårdsverkets krav om utredning av stoftets metallinnehåll bedömer mark- och miljödomstolen att frågan om utsläppet av metaller tas omhand på ett tillfredsställande sätt inom ramen för den fortsatta utredning om totala utsläpp till luft som ska ske enligt U7. Domstolen finner således att det inte är påkallat att kräva ytterligare utredning specifikt av metallinnehållet i det nu aktuella stoftet från masugnarna.

När det gäller frågan om $PM_{2,5}$ och PM_{10} konstaterar domstolen att utredningsvillkoret U1 i provotidsförordnandet i huvudsak avser utvärdering av stoftbegränsande åtgärder och utredning av behov av ytterligare sådana. Det är således i och för sig riktigt som bolaget säger att utredningskravet inte uttryckligen är knutet till någon specifik fraktion av stoftpartiklar. Vid bedömningen av behovet av ytterligare åtgärder torde det dock i princip kunna bedömas relevant att i ett provotidsförfarande väga in effekter av olika stofffraktioner. Emellertid anser sig bolaget ha visat att miljö kvalitetsnormerna för $PM_{2,5}$ och PM_{10} inte överskrids i Oxelösund och att de aktuella utsläppen inte riskerar att medföra något sådant överskridande. Domstolen finner inte skäl att ifrågasätta bolagets uppgifter i den delen. Naturvårdsverket, som kräver att bolaget ska visa detta, har inte närmare utvecklat varför bolagets påstående skulle vara felaktigt. Mot denna bakgrund saknas skäl att inom ramen för detta provotidsförfarande tillägga krav på ytterligare utredning innefattande mätning av $PM_{2,5}$ och PM_{10} . Därtill kommer att det synes

föreligga vissa osäkerheter när det gäller kontroll och mätmetoder för dessa fraktioner.

Beträffande Naturvårdsverkets krav vad avser utsläppspunkter finner mark- och miljödomstolen att den redovisning som bolaget hänvisar till får anses tillräcklig.

Mark- och miljödomstolen kan inte se att en uppdaterad spridningsberäkning, som Naturvårdsverket kräver, i nuläget, med beaktande av driftsituationen, skulle kunna ge sådan information som kan ligga till grund för eventuella ytterligare villkor. Det framstår därför inte som lämpligt och skäligt att inom ramen för den nu aktuella provotidsutredningen kräva en sådan spridningsberäkning.

Angående Naturvårdsverkets krav om ytterligare utredning av behovet och effekter av ytterligare åtgärder finner mark- och miljödomstolen, bl.a. mot bakgrund av att provotidsutredningen resulterat i ett antal viktiga åtgärder för ytterligare reduktion av stoftutsläppen, att provotidsutredningen får anses ha utförts i enlighet med utredningskraven. Det framstår inte som skäligt och meningsfullt att nu förlänga provotidsförfarandet och föreskriva om ytterligare utredning enligt Naturvårdsverkets krav i den delen.

Sammanfattningsvis anser mark- och miljödomstolen provotiden kan avslutas, enligt bolagets yrkande, vilket också länsstyrelsen godtagit. I villkorsfrågan finner domstolen i likhet med länsstyrelsen och bolaget att det inte är motiverat att kraven i den provisoriska föreskriften P2 föreskrivs som slutligt villkor; det räcker med att konstatera att de aktuella utsläppen ingår i utredningen om de totala utsläppen till luft. Vidare har bolaget visat att tappfallsfiltret, efter renoeringen, klarar utsläppsvärdet <5 mg/m, som gäller för nya stoftreningsanläggningar enligt villkor 29. Bolagets inställning är att filtret omfattas av detta krav. Det bedöms därför inte nödvändigt med ett eget slutligt villkor för tappfallsfiltret. Domstolen finner således att det är tillräckligt med det slutliga villkor som bolaget föreslagit och som länsstyrelsen godtagit, i enlighet med vad som framgår av domslutet.

U2. Utsläpp till vatten från masugnarnas gasreningssystem

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förlänga prövotiden för ytterligare utredning om möjligheterna att begränsa utsläppen av kväve och zink, med oförändrad provisorisk föreskrift. Länsstyrelsen har tillstyrkt. Naturvårdsverket har bestritt förlängning och yrkat att bolaget nu ska komplettera redovisningen med förslag till slutliga villkor och hur dessa ska kontrolleras. Naturvårdsverket anser, med hänvisning till den s.k. Weserdomen, att komplettering också ska ske med uppgift om möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormer. Det kan noteras att Naturvårdsverket ställt samma krav inom den parallellt pågående utredningen i prövotidsförordnandet U8.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen delar bolagets uppfattning att det finns behov av viss ytterligare utredning för att få fram tillräckligt underlag för eventuella slutliga villkor beträffande de totala utsläppen till vatten. De ytterligare utredningar som behövs, inklusive den tillkommande frågan om kväve som länsstyrelsen uppmärksammat, bör ske i form av ett förlängt prövotidsförfarande, i huvudsak enligt bolagets förslag.

Beträffande vad Naturvårdsverket anfört om relationen till den s.k. Weserdomen kan domstolen inte se att det finns grund för att ställa krav på bolaget att inom detta prövotidsförfarande ta upp frågan om och ställa krav på beskrivning av hur verksamheten förhåller sig till den och komplettera med förslag på villkor med anledning av den. Däremot torde det trots detta inte vara omöjligt att, inom ramen för ett pågående prövotidsförfarande rörande utsläpp till vatten som detta, ställa krav på verksamhetsutövaren att komplettera utredningen med uppgifter som klargör hur verksamheten inverkar på möjligheterna att uppfylla tillämpliga miljö kvalitetsnormer. Domstolen finner emellertid att det är lämpligare och tillräckligt att ett sådant kompletteringskrav ställs inom ramen för den parallellt pågående utredningen i prövotidsförordnandet U8. Mot denna bakgrund godtar domstolen bolagets förslag till utredningsvillkor.

Domstolen finner att provisoriska föreskriften P3 bör fortsätta att gälla enligt vad bolaget yrkat, vilket länsstyrelsen har tillstyrkt.

U3. Stoft Stålverk

SSAB har yrkat att provotiden ska förlängas med oförändrat provotidsförordnande och oförändrade provisoriska föreskrifter. Länsstyrelsen har tillstyrkt bolagets förslag, med tillägget att utredningen även bör omfatta en utbyggd filterkapacitet med ett tredje filter utöver optimering av sekundärutsuget. Naturvårdsverket har medgett att provotiden förlängs men framfört krav på ytterligare utredning om åtgärder, bl.a. ett tredje filter, stoftets metallinnehåll, andelen PM_{2,5} och PM₁₀, samt spridningsberäkningar och miljökvalitetsnormer.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen delar bolagets och myndigheternas uppfattning att provotiden ska förlängas. Domstolen anser att det finns skäl att bifalla länsstyrelsens och Naturvårdsverkets krav om att utredningen ska omfatta ett tredje filter. Av samma skäl som redovisats ovan när det gäller stoft från masugnarna, anser domstolen att det inte finns skäl att bifalla Naturvårdsverkets krav att utredningen ska omfatta metallinnehåll i stoftet m.m. Med hänsyn till målets komplexitet, den korta tid som återstår till den redovisningstidpunkt som ursprungligen föreslagits av bolaget, det faktum att utredningskravet är något mer omfattande än vad bolaget tagit på sig samt att domstolen i detta fall ser klara fördelar av att de olika provotidsredovisningarna sker samlat finner domstolen att det är lämpligt att ange att redovisning av den fortsatta provotidsutredningen för stoft från stålverket, ska ske senast vid utgången av år 2016, vilken tidpunkt bolaget föreslagit för utredningen. Provotidsförordnandet bör formuleras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

U4. Energi LD-gas

SSAB har yrkat att provotiden ska förlängas med oförändrat utredningsvillkor, vilket har tillstyrks av både länsstyrelsen och Naturvårdsverket. Naturvårdsverket

har dock i princip kvarstått vid sin inställning att återvinning av LD-gasen ska ske. Verket har också påpekat att utredningen ska innefatta genomförandetid och återvinningsgrad för såväl alternativet med gasklocka som det tillkommande alternativet med LD-kamin.

Mark och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen delar bolagets och myndigheternas uppfattning att prövotiden bör förlängas. Prövotidsförordnandet bör utformas med beaktande av vad Naturvårdsverket påpekat. Av i huvudsak samma skäl som angetts ovan för U3 (stoff från stålverket) bör tidpunkten för redovisning anges till utgången av år 2016. Det bör få den lydelse som framgår av domslutet.

U5. Svaveloxider och svavelväte

SSAB har yrkat att prövotiden ska förlängas med avseende på halten av svavelväte i renad koksgas med oförändrat utredningsvillkor och oförändrad provisorisk föreskrift. Bolaget anser att detsamma ska gälla för utsläpp av svaveloxider. Såväl länsstyrelsen som Naturvårdsverket har godtagit förlängning av prövotiden. Länsstyrelsen anser att den fortsatta utredningen ska utgå från att svavelrening har installerats vid masugn 4 och att det i villkor ska ställas krav på värmeåtervinning vid utbyte av varmapparater. Naturvårdsverket har vissa preciserade krav på omfattningen av utredningen. Bolaget har godtagit Naturvårdsverkets utredningskrav om relevanta utsläpp, åtgärder och kontroll men motsatt sig kraven om spridningsberäkningar och miljökvalitetsnormer.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen godtar att prövotiden förlängs enligt bolagets yrkande vilket myndigheterna accepterat. Beträffande utformningen av utredningsvillkor konstaterar domstolen att bolaget accepterat delar av Naturvårdsverkets krav. Detta innebär att länsstyrelsens önskemål om att den fortsatta utredningen ska utgå från att svavelrening har installerats vid masugn 4 är tillgodosett. I fråga om

Naturvårdsverkets krav på spridningsberäkningar anser domstolen, på de skäl som bolaget anfört, att det nu inte finns skäl att inom denna prövotidsutredning kräva förnyade spridningsberäkningar. När det gäller Naturvårdsverkets krav avseende miljö kvalitetsnormer får bolaget anses ha klarlagt på ett godtagbart sätt att miljö kvalitetsnormer inte riskerar att överskridas p.g.a. bolagets verksamhet. Det är ostridigt och får anses givet att utredningen ska omfatta alla relevanta utsläpp, varför domstolen inte anser att det behöver anges i prövotidsförordnandet, enligt Naturvårdsverkets punkt 1. Ett tillägg om kontroll bör göras enligt Naturvårdsverkets punkt 3. Av i huvudsak samma skäl som angetts ovan för U3 (stoft från stålverket) bör tidpunkten för redovisning anges till utgången av år 2016. Prövotidsförordnandet bör utformas i enlighet med vad som anges i domslutet.

Myndigheterna har godtagit SSAB:s yrkande om ändring av den provisoriska föreskriften P8. Även domstolen godtar detta yrkande. De provisoriska föreskrifterna bör utformas i enlighet med domslutet.

I fråga om länsstyrelsens krav avseende värmeåtervinning anser domstolen att det inom ramen för aktuellt prövotidsförfarande inte finns förutsättningar att bifalla det kravet.

U6. Kväveoxider

Bolaget har åtagit sig att installera kontinuerlig mätning av NO_x och föreslår slutliga villkor för NO_x i rökgaser från varmapparater respektive koksverk. För övriga utsläpp av kväveoxider har bolaget yrkat att prövotiden ska förlängas med oförändrat utredningsvillkor. Länsstyrelsen har tillstyrkt bolagets förslag på slutliga villkor samt yrkande om förlängd prövotid. Naturvårdsverket anser att prövotiden avseende koksverket ska avslutas men kan inte ta ställning till om prövotiden avseende varmapparaterna ska avslutas. Naturvårdsverket har yrkat att bolaget ska åläggas att komplettera utredningen. Enligt verket saknas en sammanställning av under prövotiden utredda åtgärder för utsläppsminskning vid koksugnsundereldning och varmapparater. Naturvårdsverket har motsatt sig att de föreslagna slutliga villkoren ska innehålla en valideringsfaktor.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen anser att bolaget på ett godtagbart sätt redovisat underlag för bedömning av vilka åtgärder avseende utsläppen från koksverket och varmapparaterna som är möjliga och som kan krävas vid en skälighetsavvägning enligt miljöbalken. Bl.a. får bolagets utredning anses visa att det inte är möjligt att tillämpa SNCR eller SCR för koksverkets undereldning. Domstolen noterar vidare att utsläppen av kväveoxider, med de åtgärder som vidtagits, underskrider de BAT-AEL-värden som angetts i BAT-slutsatser för koksverket och varmapparaterna. Domstolen anser sammantaget att de åtgärder som vidtagits motsvarar vad som nu är skäligt att kräva vid en avvägning enligt miljöbalken. När det gäller underlag för att bedöma utsläppsnivåer är domstolen tveksam till om ett föreläggande om komplettering, på det sätt som Naturvårdsverket föreslår, i någon avgörande grad skulle bidra till bättre beslutsunderlag. Det är dessutom tveksamt om inte en sådan komplettering som Naturvårdsverket efterfrågar i så fall borde ske i form av ett förlängt prövotidsförfarande. Dock finner domstolen att det underlag för att bedöma vilka utsläppsnivåer, som de vidtagna åtgärderna för koksverket och varmapparaterna resulterar i, får anses tillräckligt för att nu fastställa slutliga villkor i den delen. Mot denna bakgrund och med beaktande av de uppgifter om utsläppsnivåer som redovisats anser domstolen att de av bolaget föreslagna begränsningsvärdena, vilka också länsstyrelsen godtagit, kan accepteras. Domstolen delar dock Naturvårdsverkets uppfattning att det i det aktuella villkoret inte bör fastställas vilken mätosäkerhet som ska gälla vid bedömningen av om begränsningsvärdet har överskridits, genom ett tillägg med en valideringsfaktor, såsom bolaget föreslår. Vilken osäkerhet som ska gälla får bedömas först när det i en rättslig prövning behöver avgöras huruvida ett överskridande har skett eller inte.

I fråga om övriga utsläpp av kväveoxider har bolaget yrkat att prövotiden ska förlängas, vilket har accepterats av både länsstyrelsen och Naturvårdsverket. Även domstolen finner att så bör ske. På de skäl som bolaget anfört anser domstolen att det inte finns skäl att bifalla Naturvårdsverkets utredningskrav om spridnings-

beräkning och miljö kvalitetsnormer. Befintliga utredningsvillkor och gällande provisorisk föreskrift bör fortsätta att gälla under den förlängda provotiden. Av i huvudsak samma skäl som angetts ovan för U3 (stoft från stålverket) bör dock tidpunkten för redovisning anges till utgången av år 2016.

U7. Totala utsläpp till luft

SSAB har yrkat i första hand att mark- och miljödomstolen ska avsluta provotiden utan ytterligare villkor och i andra hand att provotiden ska förlängas med oförändrat provotidsförordnande och provisorisk föreskrift, med redovisning senast två år efter det att respektive dom avseende åtgärder för att minska utsläpp till luft vunnit laga kraft. Länsstyrelsen har avstyrkt att provotiden avslutas men godtagit att provotiden förlängs, Länsstyrelsen har dock motsatt sig bolagets förslag om redovisningstidpunkt. Naturvårdsverket har bestritt att provotiden avslutas och yrkat att fortsatt utredning ska omfatta åtgärder för bens(a)pyren samt PM_{2,5} och PM₁₀, innefatta spridningsberäkningar och bedömning rörande miljö kvalitetsnormer samt utredning behov av åtgärds möjligheter mer allmänt.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen anser i likhet med myndigheterna att provotiden bör förlängas, vilket bolaget också föreslagit i andra hand. När det gäller utredningsvillkoret noterar domstolen att Naturvårdsverket medgett att bensen inte behöver ingå i utredningen. I fråga om dioxiner instämmer domstolen i bolagets bedömning att det inte visat sig förekomma några signifikanta utsläpp av dioxiner, som föranleder behov av villkorsreglering i den delen. Även Naturvårdsverket synes dela den uppfattningen. Beträffande bens(a)pyren anser domstolen att ett oförändrat utredningsvillkor enligt bolagets yrkande inte hindrar att utredning görs specifikt för det ämnet. När det gäller behovet av utredning rörande PM_{2,5} och PM₁₀ samt spridningsberäkningar och miljö kvalitetsnormer gör domstolen samma bedömning som redovisats under provotidsförordnandet U1. Ett oförändrat utredningsvillkor enligt bolagets yrkande tillgodoser i allt väsentligt Naturvårdsverkets övriga krav. När det gäller tiden för redovisning framstår det inte

som nödvändigt eller lämpligt att avvakta två år efter lagakraftvunna beslut, med anledning av utredning om övriga utsläpp till luft, så som bolaget vill. Det bör vara möjligt för bolaget att parallellt med och utifrån övrig utredning som har avseende på utsläpp till luft (vilka enligt ovan ska redovisas senast vid utgången av år 2016) få fram underlag och villkorsförslag som kan ligga till grund för domstolens bedömning av vilka eventuella slutliga villkor som kan föreskrivas även för det totala utsläppet. Tiden för redovisning bör därför anges till samma som gäller för övriga fortsatta utredningar för utsläpp till luft (U3 m.fl.), dvs. utgången av 2016. Sammantaget finner domstolen provotidsförfarandet ska förlängas i enlighet med vad som anges i domslutet.

U8. Totala utsläpp till vatten

SSAB har yrkat i överensstämmelse med vad bolaget angett i utredningsuppdraget U7 för totala utsläpp till luft, med en justering av den aktuella provisoriska föreskriften P11. Länsstyrelsen har redovisat samma inställning som den gjort under utredningsuppdraget U7. Naturvårdsverket har bestritt att provotiden avslutas utan att ytterligare villkor föreskrivs, men anser att frågan om totala utsläpp till vatten, i den del som gäller punktutsläpp, ska avslutas. Naturvårdsverket har dock ställt krav på kompletteringar rörande bl.a. kontrollen, möjligheterna att klara miljökvalitetsnormerna samt förtydligande av vilka utsläppspunkter som omfattas. Beträffande miljökvalitetsnormerna är Naturvårdsverkets kompletteringskrav kopplat till den s.k. Weser-domen från EU-domstolen. Motsvarande krav har ställt även avseende provotidsförordnandet U2 (om utsläpp från masugnarnas gasreningssystem). När det gäller de totala utsläppen till vatten *i övrigt* har Naturvårdsverket yrkat att provotiden förlängs.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen anser att provotiden bör förlängas, vilket bolaget också föreslagit i andra hand. När det gäller frågan om den s.k. Weser-domen har mark- och miljödomstolen under provotidsförordnandet U2 kommit fram till att det är möjligt att ställa krav på verksamhetsutövaren att, inom ramen för ett pågående

prövotidsförfarande rörande utsläpp till vatten, komplettera utredningen med uppgifter som klargör hur verksamheten inverkar på möjligheterna att uppfylla tillämpliga miljökvalitetsnormer. Som också framgår ovan, i domskälen för prövotidsförordnandet U2, har domstolen kommit fram till att det är lämpligare att ett sådant utredningskrav ställs inom ramen för prövotidsförordnandet U8. Domstolen finner mot denna bakgrund att det, till det av bolaget föreslagna utredningsvillkoret, bör göras ett tillägg i överensstämmelse med vad Naturvårdsverket anfört om uppfyllandet av miljökvalitetsnormer. Det bör även tilläggas en formulering om redovisning av hur kontroll av föreslagna villkor avses ske enligt Naturvårdsverkets kompletteringsbegäran. Av samma skäl som gäller för den fortsatta utredningen om totala utsläpp till luft (se ovan), bör tiden för redovisning av utredning om totala utsläpp till vatten anges till samma som gäller för utredningen om utsläpp till vatten från masugnarnas gasreningssystem, dvs. utgången av 2016. Sammantaget finner domstolen prövotidsförfarandet ska förlängas i enlighet med vad som anges i domslutet.

Domstolen anser att den av bolaget föreslagna ändringen av den provisoriska föreskriften P11, som även länsstyrelsen har tillstyrkt, kan godtas.

U9. Sediment Ålöfjärden

SSAB har yrkat att prövotiden ska avslutas, i första hand utan att det föreskrivs något slutligt villkor, i andra hand med ett slutligt villkor om kontroll. Länsstyrelsen har tillstyrkt bolagets andrahandsyrkande. Naturvårdsverket anser att prövotiden avseende U9 inte ska avslutas och anser att utredning ska ske om åtgärder för att förbättra situationen i sediment och biota samt verksamhetens påverkar möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormer för vatten.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Domstolen konstaterar först att syftet med den fortsatta utredningen har varit att ytterligare belysa och dra slutsatser om hur vattenströmmar, bioturbation och resuspension påverkar sedimenten i Ålöfjärden, dvs. utredningskravet har främst

varit inriktat på att belysa risken för spridning av de föroreningar som finns i sedimenten. Bolaget har kompletterat tidigare utredningar med uppgifter som ger vid handen att inga miljö kvalitetsnormer avseende metaller och PAH i vatten i Inre Ålöfjärden överskrids. I en annan del av utredningen som bolaget låtit utföra, dras slutsatsen, vilken domstolen inte finner anledning ifrågasätta, att statusen på bottenfaunan är god. Domstolen finner, utifrån dessa utredningar tillsammans med tidigare undersökningar som visar hur föroreningshalterna varierar i området, utförda s.k. agitationsexperiment m.m., stöd för slutsatsen att utredningen sammantaget inte ger några indikationer på att det sker någon beaktansvärd spridning av de i sedimenten förekommande föroreningarna.

När det gäller statusen med avseende på föroreningshalterna *i sedimenten* ifrågasätter domstolen inte vad Naturvårdsverket, med hänvisning bl.a. till arbetsmaterial i VISS, anfört om att det, för att god kemisk status ska nås i detta avseende, föreligger behov av att minska föroreningshalterna avseende bl.a. antracen, naftalen, fluoranten, PAH:er och bly. Domstolen kan dock inte se att det, mot bakgrund av den relativt ringa risken för spridning av sedimentföroreningar som provotidsutredningen visat på, finns förutsättningar att mot bolagets bestridande inom det nu aktuella provotidsförfarandet utvidga utredningen till att omfatta utredningar och bedömningar av vilka åtgärder som är möjliga och rimliga, för att i det aktuella området, som sedan lång tid är påverkat av industri och hamnverksamhet m.m., minska föroreningshalterna i sedimenten. Frågan om föroreningarnas härkomst och vilka åtgärder som kan vidtas synes i detta fall vara komplex och av mer långsiktig karaktär varför fortsatta utredningar lämpligen får ske som en del av tillsynen. Beträffande vad Naturvårdsverkets anfört om att fortsatt provotidsutredning avseende sedimentutredningen ska innefatta möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormer för vatten vill domstolen tillägga och peka på att domstolen funnit att utredning med detta syfte ska ske inom ramen för fortsatt utredning om de totala utsläppen till vatten (se ovan).

Sammanfattningsvis anser domstolen således att resultaten av provotidsutredningen inte ger anledning att inom ramen för den nu aktuella tillståndsprövningen överväga

ytterligare villkor för åtgärder m.m. avseende sedimenten, utöver det slutliga villkor om fortsatta undersökningar inom recipientkontrollen som bolaget medgivit (i andra hand). Detta innebär att domstolen anser att ytterligare förlängd prøvotidsutredning enligt Naturvårdsverkets förslag inte är motiverad. Domstolen anser att det är lämpligare att bolagets fortsatta undersökningar beträffande föroreningar i sedimenten sker inom den fortlöpande recipientkontrollen på det sätt som bolaget föreslagit. Med anledning av resultatet av sådana undersökningar kan krav på åtgärder komma att ställas inom ramen för tillsynen. Prövotiden bör avslutas i enlighet med bolagets andrahandsyrkande, vilket också har godtagits av länsstyrelsen.

U10. Dagvatten

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska avsluta prøvotiden föreskriva ett slutligt villkor om renovering viss del av dagvattensystemet (färdigvarulager) samt redovisning av åtgärdsplan till tillsynsmyndigheten med en delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor med anledning av planen. Länsstyrelsen anser att prøvotiden inte kan avslutas innan bolaget gett in en plan för det fortsatta arbetet med dagvattensystemet. Naturvårdsverket har i huvudsak samma inställning som länsstyrelsen. Bolaget har anfört bl.a. att det är fråga om mycket tidskrävande åtgärder som måste genomföras etappvis och att en sådan plan som länsstyrelsen och Naturvårdsverket efterfrågar riskerar att bli inaktuell inom kort tid efter redovisningen.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Mark- och miljödomstolen ifrågasätter inte behovet av fortsatt utredning som myndigheterna pekat på och anser därför att prøvotiden inte kan avslutas utan villkor enligt bolagets förstahandsyrkande. Domstolen anser dock att frågor om åtgärder avseende dagvattensystemet typiskt sett får anses vara av sådan långsiktig och fortlöpande karaktär att det är lämpligt att de kan bli föremål för återkommande utredning och krav från tillsynsmyndigheten. Dagvattenfrågan bör därför regleras med villkor och delegation på det sätt som bolaget föreslagit i andra hand.

U11 och U12. Buller

SSAB anser att prövotidsutredningen kan avslutas utan att något för

Brännäsområdet särskilt villkor behöver föreskrivas, utöver det befintliga villkoret 25 i deldomen den 15 november 2007, som gäller för hela verksamheten. Bolaget har bl.a. hänvisat till att bullernivåerna i immissionspunkterna A-D i dagsläget inte överstiger 40 dB(A) nattetid från verksamheten i Brännäs och att nivån 35 dB(A) nattetid förväntas nås efter ytterligare påbörjade och planerade åtgärder, enligt av bolaget redovisad åtgärdsplan. Bolaget har vidare föreslagit att immissionspunkterna A-D i prövotidsutredningen fortsättningsvis inkluderas i den regelbundna uppföljningen avseende externt buller. Bolaget anser sig ha visat att en inbyggnation av skrothanteringen är orimlig. Bolaget är enigt med länsstyrelsen om att ett system för akustisk övervakning avseende momentana ljudnivåer på öppen skrotgård ska finnas. Länsstyrelsen godtar bolagets förslag att prövotiderna kan avslutas och bolagets åtgärdsplan. Naturvårdsverket anser att prövotiden ska avslutas och att den provisoriska föreskriften P12 ska fastställas som slutligt villkor för verksamheten inom det aktuella området.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Domstolen finner ingen anledning att ifrågasätta vad bolaget uppgivit om att de bullernivåer från verksamheten på Brännäsområdet som nås efter vidtagna och planerade åtgärder underskrider 35 dBA. Domstolen delar bolagets uppfattning att det därmed inte är nödvändigt att föreskriva ett särskilt villkor för buller som härrör från denna del av verksamheten. Det får anses tillfyllest att även den verksamhetsdelen omfattas av det sedan tidigare fastställda villkoret 25.

Domstolen anser vidare att bolaget visat att en inbyggnad av skrothanteringen ligger utanför vad som kan anses vara skäligt. Det är positivt att bolaget infört ett system för akustisk övervakning avseende momentana ljudnivåer på öppen skrotgård, vilket bör kunna leda till en viss minskning av momentant buller. Domstolen förutsätter

att detta kommer att nyttjas på sådant sätt att störningarna p.g.a. momentant buller minimeras.

Domstolen anser således att det finns skäl att bifalla bolagets yrkande om att prövotidsutredningarna avseende buller nu kan avslutas med ett konstaterande att de verksamheter som varit föremål för utredning omfattas av befintligt villkor 25 enligt deldomen den 15 november 2007.

Dispens och alternativvärden

SSAB har ansökt om dispens från utsläppsvärdet enligt BAT-AEL 49 samt om alternativvärde enligt BAT-AEL 64 i BAT-slutsatserna.

Dispens BAT-AEL 49

SSAB har yrkat dispens från utsläppsvärdet enligt BAT-AEL 49 avseende utsläpp av stoft från koksugnsundereldning. Bolaget har genomfört utredning om möjligheterna att uppfylla BAT-AEL 49 som resulterat i att BAT-AEL 49 kan innehållas genom reovering av batteri 5 och förstärkt underhåll av batteri 1-4, anläggande av ett nytt koksverk eller köp av koks och införande av naturgas. Detta innebär mycket stora investeringar (i miljardklassen) och enligt bolaget är det inte möjligt att innehålla BAT-slutsatsen tidigare än den 1 januari 2021. Bolaget har yrkat att dispensen ska förenas med ett villkor om en högsta stofthalt, med ett tillägg om validering av mätresultaten. Länsstyrelsen har tillstyrkt att dispens lämnas enligt bolagets yrkande. Naturvårdsverket har i första hand bestritt bolagets yrkande. I andra hand har Naturvårdsverket yrkat att dispensen begränsas till den 31 mars 2018 med möjlighet till förlängning till, som längst, den 31 december 2020. Enligt Naturvårdsverket ska bolaget, för det fall bolaget väljer åtgärdsalternativen ny anläggning eller inköp av koks ska bolaget, ges möjlighet till förlängning efter ansökan, dock längst till den 31 december 2020. Naturvårdsverket har godtagit bolagets förslag till begränsningsvärden fram till dess att utökad underlag redovisats under 2016. Naturvårdsverket har motsatt sig att villkoren ska innehålla en valideringsfaktor.

Mark- och miljödomstolens bedömning.

Det finns enligt mark- och miljödomstolen ingen anledning att ifrågasätta bolagets uppgifter om att de alternativ som står till buds (reovering av batteri 5 och förstärkt underhåll av batteri 1-4, anläggande av ett nytt koksverk eller köp av koks och införande av naturgas) innebär mycket stora investeringar, i miljardklassen, och vad bolaget anfört om svårigheterna att innehålla den aktuella BAT-slutsatsen vid en tidigare tidpunkt än 2021. Domstolen anser att bolaget redovisat godtagbara skäl för att dispens ska medges fram till utgången av år 2020. Domstolen finner att de begränsningsvärden som bolaget föreslagit kan accepteras, men i likhet med vad domstolen kommit fram till ovan när det gäller prøvotidsutredningen under U6 (kväveoxider), anser domstolen att ett tillägg om valideringsfaktor enligt bolagets förslag inte ska införas. Mätosäkerheten bör beaktas först när det blir fråga om att avgöra om ett begränsningsvärde har överskridits eller inte. Således bör dispens meddelas och förenas med villkor i enlighet med vad som anges i domslutet.

Alternativvärde BAT-AEL 64

SSAB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ålägga bolaget att som alternativvärde innehålla den i BAT-AEL 64 angivna utsläppsnivån, fast baserat på mätningar av stoft i rökgaserna från varmapparaterna. Den utrustning som ska användas för kontroll av stoft enligt BAT-AEL 64 uppfyller inte säkerhetskrav enligt SRFVS 2004:7. Det innebär att kontroll av stoft enligt nämnda BAT-slutsats inte går att genomföra vid SSAB:s anläggningar. SSAB vill istället kontrollera utsläppsnivån i BAT-AEL 64 genom mätningar av stoft i rökgaserna från varmapparaterna. Eftersom varmapparaterna drivs med blandgas (BFG och koksgas) med visst lufttillskott, sker en omräkning av de uppmätta stofthalterna. Av beskrivning av denna omräkning samt resultatet av den kontroll som utförts under 2014 framgår att utsläppsnivån i BAT-AEL 64 innehålls med god marginal. Naturvårdsverket och länsstyrelsen har medgett bolagets yrkande.

Även mark- och miljödomstolen finner att bolagets yrkande kan bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 29 mars 2016.

Bjarne Karlsson

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bjarne Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson samt de särskilda ledamöterna Agneta Melin och Dan Björklund.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.